

Electronica în ajutorul istoriei

(pag. 4)

Un pelican pentru o maimuță

(pag. 10)

25 de vitamine ieftine

(pag. 11)

Oameni fără pământ — pământ fără oameni

(pag. 14)

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

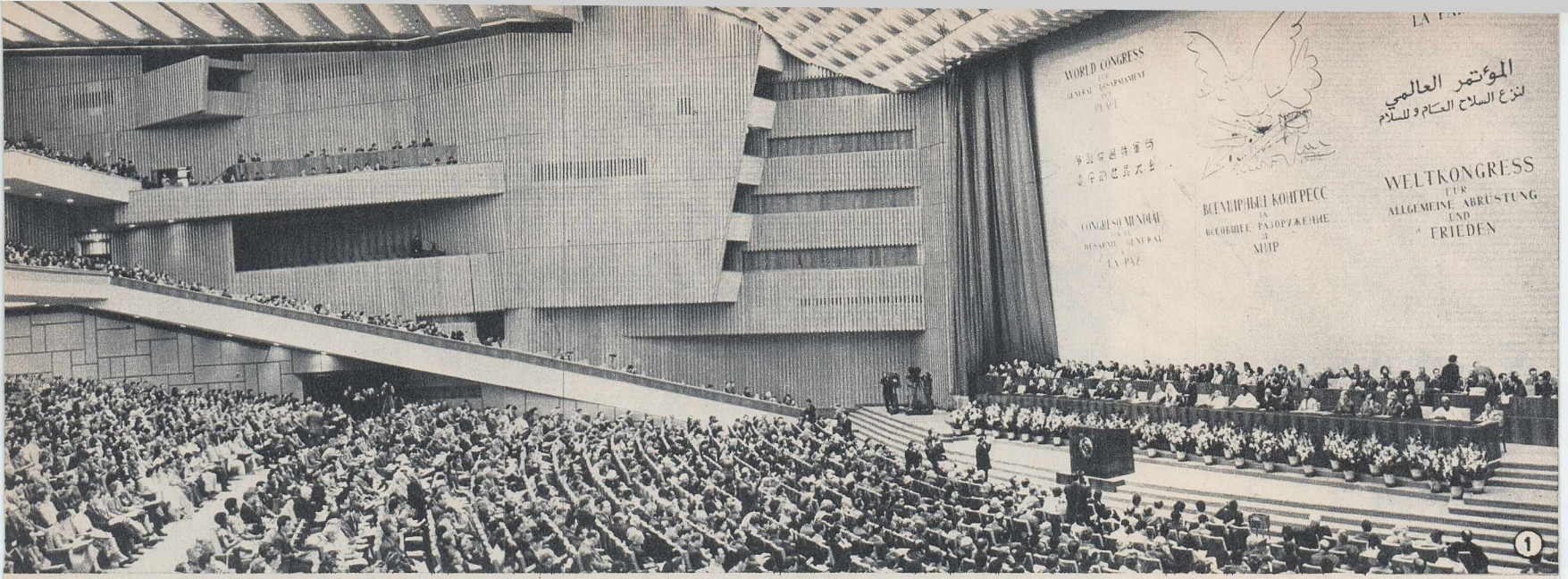
Nr. 28 (372) — 14 iulie 1962

DUPĂ EXAMEN...

Eugenia Balaure, absolventă a Institutului de
Artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale”.

Fotografie de B. DUNĂREANU

Congresul mondial pentru dezarmare generală și pace

În Palatul Congreselor din capitala sovietică s-au adunat soli ai aproape tuturor popoarelor de pe planeta noastră, oameni aparținând diferitelor rase și națiuni, diferitelor clase și grupuri sociale, diferitelor partide, credincioși și ateï, pentru a examina laolaltă cea mai imperioasă problemă a contemporaneității: cum să se bazeze calea războiului.

În fotografiile noastre:

- ① Sala congresului în timpul lucrărilor.
- ② Doi delegați japonezi: Hiromasa Hanabusa (dreapta) și Mioko Matsubara, soli ai orașului-martir Hiroșima.
- ③ Prezidiul congresului; la tribună: prof. John Bernal, președintele executiv al prezidiului Consiliului Mondial al Păcii.

Micul comentariu

În aceeași dimineață

de Florica ŢELMARU

Firește, e o coincidență. De două ori deja S.U.A. încercaseră să experimenteze explozii nucleare la mare altitudine și numai eșecul acestor tentative a făcut ca prima explozie să se producă tocmai în dimineața în care, la Moscova, își începea lucrările Congresul mondial pentru dezarmare generală și pace. Coincidență, deci... Dar sînt uneori coincidențe care obligă la reflecții, la comparații, la concluzii.

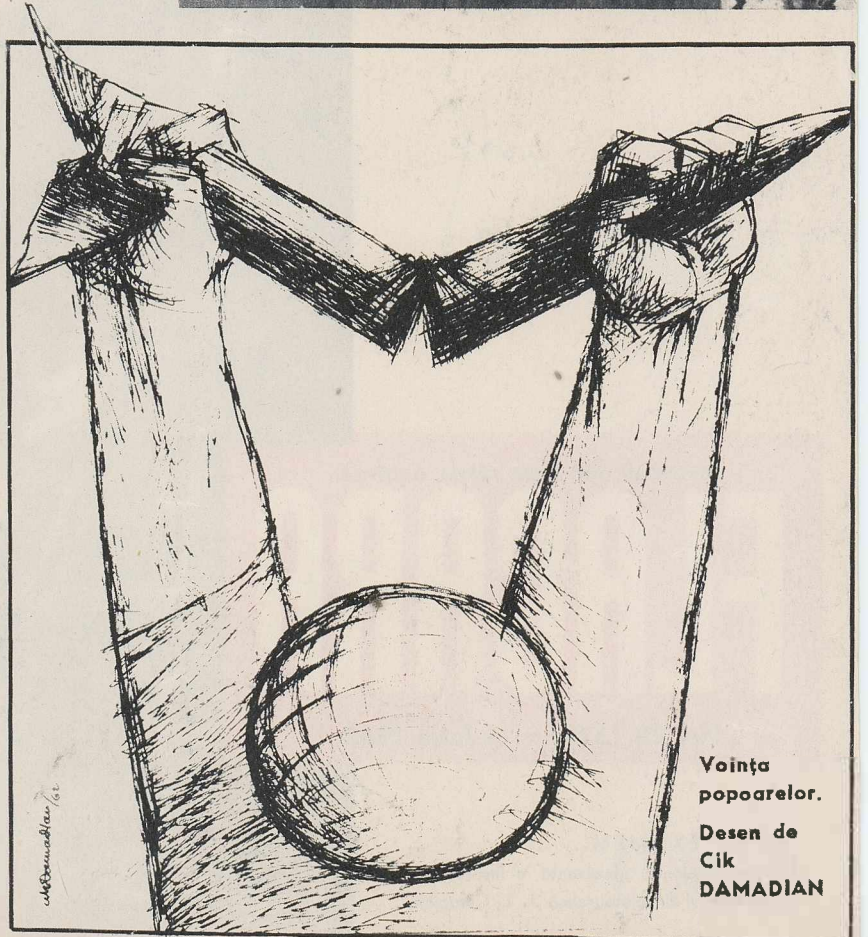
Luni 9 iulie, la orele 9 dimineața, (ora Moscovei), în capitala U.R.S.S. care a oferit ospitalitatea sa importante adunării, 2.300 de oameni reprezentînd culturi și civilizații diferite, convingeri filozofice și formații profesionale diferite, generații diferite, se înfîlineau pentru a găsi laolaltă un drum cît mai scurt și cît mai sigur către realizarea acelei lumi fără arme și fără războaie la care aspiră toate popoarele lumii.

Luni 9 iulie, trei ore mai tîrziu, autoritățile militare ale S.U.A. declanșau în înaltul cerului o explozie nucleară de care vor rămîine în vezi vinovate în fața popoarelor și a istoriei. Se știe că nici un laborator din lume, nici un cercetător, nu au dreptul de a întreprinde experimente ale căror rezultate ar putea fi dăunătoare fie și unui singur om. De unde dreptul pentru S.U.A. de a hotărî unilateral și de a efectua experimente, în domeniul de cercetare alt de noi, în ciuda datelor lipsesc pentru a se calcula cu precizie natura, amploarea și durata consecințelor? La urma urmei existența omului pe pămînt a apărut și se desfășoară în anumite condiții, în condițiile pe care planeta noastră ni le oferă. De unde dreptul pentru S.U.A. de a opera asupra condițiilor de viață, în esență asupra vieții

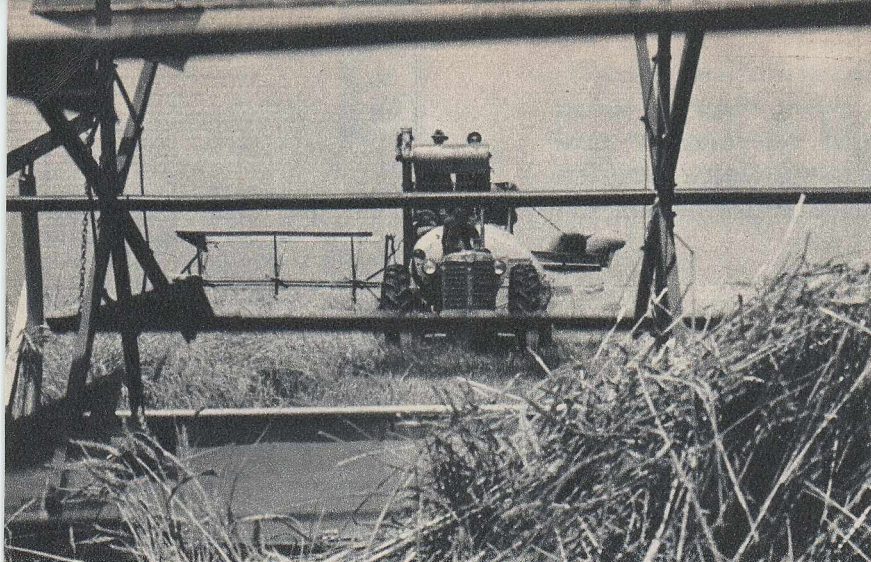
generațiilor contemporane și a celor ce vin după noi?

Atunci cînd S.U.A. au făcut cunoscut că vor efectua asemenea explozii, un mare număr de oameni de știință, competenți să aprecieze această hotărîre, au declarat că ea constituie „un afront la adresa lumii civilizate”, „un act de dispreț față de viața oamenilor”, „o crimă împotriva omenirii”. Acest afront, acest act de dispreț, această crimă aruncă o lumină lipsită de complezență asupra sensului permanentelor obstrucții pe care delegația S.U.A. le-a opus tuturor eforturilor constructive în cadrul tratativilor pentru dezarmare. Forțele păcii au izbutit să impună puterilor occidentale aceste tratative — ceea ce este fără îndoială o izbîndă. Acum trebuie să împiedice ca tratativele despre dezarmare să fie folosite ca un fel de alibi moral la adăpostul căruia cercurile imperialiste să intensifice goana înarmărilor. Este sensul marilor înfîlniri internaționale care s-a desfășurat în această săptămînă în capitala sovietică: participanții la Congres, arăta în raportul său profesorul Bernal. Își propun să „mobilizeze eforturile tuturor oamenilor care ar putea exercita presiuni asupra guvernelor în scopul desfășurării cu succes a tratativilor de dezarmare”.

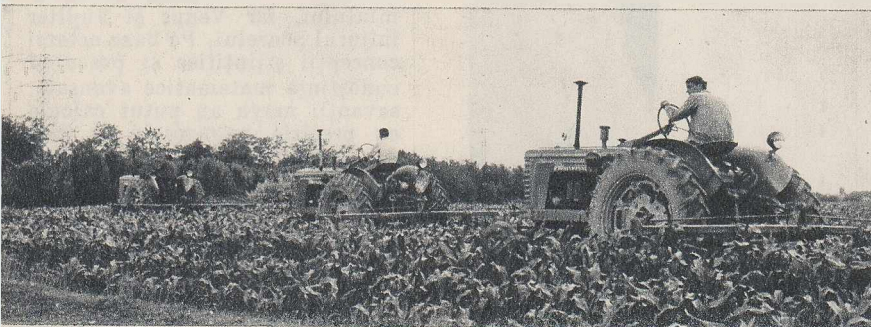
Faptul că, în dimineața chiar în care Congresul își începea lucrările, în regiunea insulei Johnston o încărcătură nucleară exploda la mare altitudine, obligă — spunem — la reflecții, la comparații, la concluzii. Obligă, în ultimă analiză, la acțiune. La acțiune solidară — pentru apărarea căminului comun al tuturor oamenilor, planeta noastră, de exercițiile cinice ale „ucenicilor-vrăjitori” ai înarmării nucleare.

Voința popoarelor.
Desen de Cik DAMADIAN

La ora cînd apar aceste rînduri, colectivîștii de la Amara, ralonul Slobozia, au terminat de strîns păioasele de pe cele 1.305 hectare ale gospodăriei. Lucrările de recoltare s-au făcut cu mijloace mecanizate în proporție de 100%.

Muncitorii din brigada I a G.A.S. Tărtășești, regiunea București, execută lucrările prașilei a IV-a pe cele o sută de hectare de pe care și-au propus să strîngă cîte 5.000 kg porumb boabe la hectar.

O bogată recoltă de grîu au obținut colectivîștii din comuna Movila Vulpilor, regiunea Ploiești.

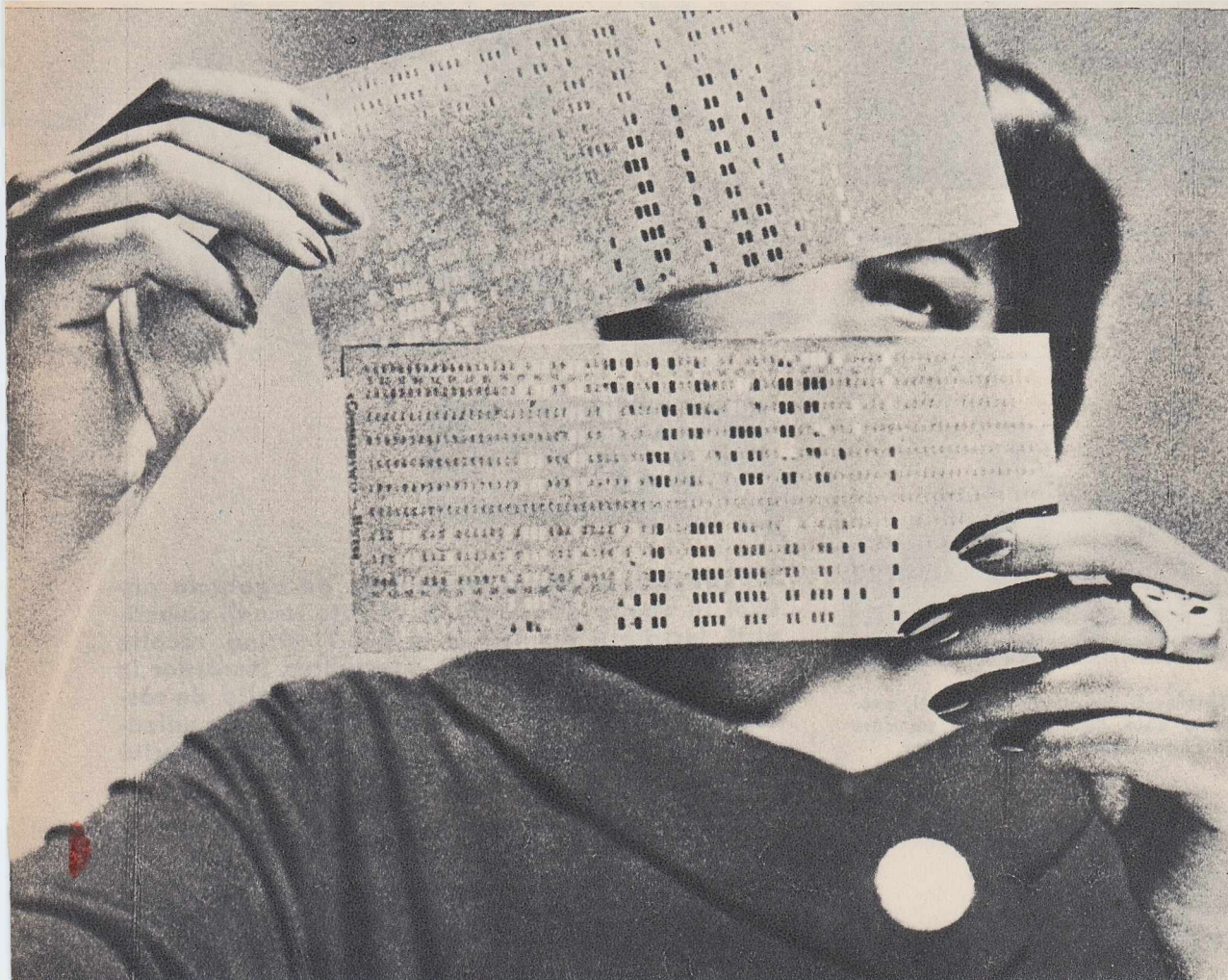
fotocronica FLACĂRII

Vă prezentăm cîteva imagini de pe ogoarele patriei în aceste zile fierbinți în care țăraniile colectiviști, lucrătorii din G.A.S. și S.M.T. strîng recolta de păioase a anului 1962. Efectuarea lucrărilor în timpul optim înlătură pierderile pricinuite de răscoacere, iar folosirea pe scară largă a mecanizării asigură un înalt ritm și o productivitate sporită a lucrărilor.

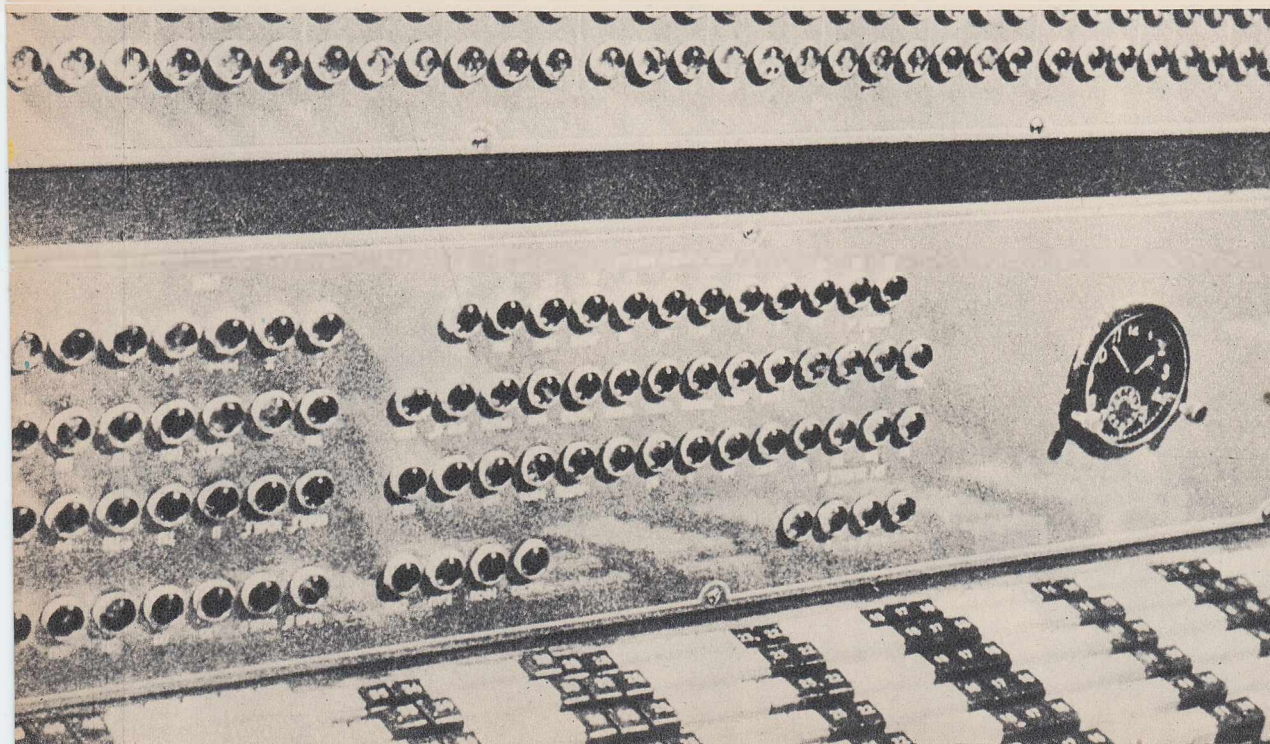

Gatai Combainierii din brigada I care au lucrat la recoltarea grîului de pe ogoarele G.A.C. „Drumul lui Lenin” din Cătru-nești, ralonul Urziceni, comunică bucuroși că lucrarea a fost terminată la timp.

Tovarășul Ioan Andronic, din comuna Ciușlea, raionul Panciu, împărțându-ne interesul cu care a citit articolul apărut cîva timp în urmă în „Flacăra” despre „teoria informației”, ne-a rugat să tratăm mai pe larg în paginile revistei problema descifrării documentelor istorice cu ajutorul metodelor matematice. Pentru a satisface rugămintea tovarășului Andronic, publicăm articolele de față.

Prepararea pentru rezolvarea unei noi probleme (fotografia de sus). Toate operațiile mașinii electronice de calcul sînt urmărite de la pupitrul de comandă (fotografia de jos).

Stimați cititori, vă invit la o călătorie în America Centrală, în Yucatan, leagănul străvechii civilizații maya. Din păcate, azi, în fața ochilor ni se înfățișează aci priveliștea apăsătoare a unui ținut sărac. Dar odinioară... Cine ar fi vizitat aceste meleaguri la începuturile secolului al XVI-lea al erei noastre ar fi văzut o țară înfloritoare, în cel mai larg sens al cuvîntului.

Palate și temple monumentale înfrumusețau de veacuri viața harnicului popor maya. Culturi vaste de porumb, cacao, vanilie, tutun, pătlăgele roșii — plante necunoscute în acea epocă altor popoare — erau dovada priceperii în cea mai pașnică din activitățile umane: agricultura. Astronomii lor știau să efectueze observații îndelungate cu ajutorul unor uriașe instrumente asemănătoare celor pe care savantul uzbek Ulug-Beg le-a folosit cîndva la Samarkand. Ei înțelegeau natura adevărată a sistemului solar, știau că Luna se învîrtește în jurul Pământului, iar Venus și Jupiter în jurul Soarelui. Pe baza acestei concepții științifice și posedînd cunoștințe matematice avansate, savanții maya au putut calcula cu precizie momentele în care aveau să înceapă eclipsele, precum și perioadele de revoluție ale Lunei, ale planetelor Venus, Jupiter etc. Această exactitate era atît de mare, încît calendarul lor s-a dovedit a fi cu mult mai precis decît cel al contemporanilor lor din alte continente. Și aceasta în timp ce Giordano Bruno era ars pe rug la Roma, la „Campo di Fiore”, deoarece susținea „nemaipomenita erezie” că planetele se rotesc în jurul Soarelui...

Iată însă că această țară înfloritoare a fost invadată de „civilizatorii” spanioli, care au ras de pe suprafața pămîntului orașe și temple, monumente și păduri, au nimicit civilizația și cultura poporului maya. Conducătorii maya, închiși într-o casă căreia i s-a dat foc, au ars de vii; de copaci uriași au fost spînzurate mame, iar de picioarele lor au fost atîrnați propriii lor copii. Dar nici aceasta n-a fost de ajuns.

La 12 iulie 1562 a avut loc un uriaș *autodafé* în vechea capitală a Yucatanului, orașul Mani, și acolo s-au ars — pe lângă statuile idolilor — toate cărțile poporului maya. În felul acesta se întrerupe dezvoltarea civilizației și culturii acestui popor, ale cărei realizări au depășit în unele privințe pe cele ale vechii culturi egiptene, de exemplu.

De circa 120 de ani savanții caută să dezlege misterele pe care le ascund cele trei manuscrise maya care, printr-o simplă întîmplare, au scăpat nearse și actualmente sînt adăpostite de muzeele din Paris, Dresda și Madrid, dar abia în ultimul timp secretul a putut fi dezlegat. Aceasta s-a întîmplat la Institutul de matematică din Novosibirsk al filialei din Siberia a Academiei de științe a U.R.S.S. Realizarea se datorește eforturilor colaboratorilor academicianului S.L. Sobolev de la secția de cibernetică aplicată: inginerul E.V. Evreinov, fizicianul Iuri G. Kosarev și istoricul V.A. Ustinov, care azi, după expresia lui Sobolev, „sînt cu toții matematicieni”.

ISTORIA LA MASINA ELECTRONICĂ

de conf. univ. M. ROSENBLATT-ROTH,
laureat al Premiului de Stat

Ei au studiat istoria la mașina electronică. Cum?

Hieroglifile din Yucatan

În zilele noastre nimeni nu mai vorbește vechea limbă maya; există însă în Guatemala, Honduras, Mexic, circa două milioane de oameni a căror limbă derivă din aceasta.

Cercetătorii au avut la dispoziție și câteva texte scrise în veritabila limbă maya, dar cu litere latine: dicționarul maya-spaniol „Motul” și cărțile numite „Cilambalam”, redactate de către călugări spanioli în epoca inițială a colonizării și cuprinzând texte religioase și cronici.

Întimplarea a făcut să ajungă pînă în zilele noastre și un document elaborat de însuși călăul poporului maya, marele inchi-zitor Diego de Landa, și intitulat „Informări despre întimplările din Yucatan”, conținând date despre viața poporului maya, obiceiurile și cultura lui. În „Informări”, din care putem afla multe despre crimele săvîrșite de spanioli în Yucatan, se găsesc și numeroase indicații asupra limbii maya, autorul reproducînd 69 de semne și exemple de scriere a cuvintelor și frazelor cu ajutorul unui alfabet format din 31 de semne fonetice.

Toate acestea au ușurat munca de descifrare. Menționăm și faptul că manuscrisele din muzeele din Paris, Dresda și Madrid sînt formate din rînduri alternative de semne și desene, acestea din urmă dovedindu-se foarte utile savanților în munca asupra textelor.

Aceste date nu au fost însă folosite în întregime. Unii specialiști au făcut clasificarea desenelor de zei, alții s-au străduit să recunoască diverse animale (păsări, reptile, ciini, jaguari etc.), alții au stabilit modul de scriere a datelor calendaristice și a numerelor, în fine alții au cercetat numeroase tăblițe astronomice și au catalogat diversele semne folosite în scrierea maya. Aceasta a ajutat studiul, dar nu a însemnat încă descifrarea textelor.

Între specialiști a fost foarte răspîndită părerea greșită că scrie-

rea maya ar fi fost ori exclusiv pictografică, ori exclusiv ideografică.

Ce înseamnă scriere pictografică? Să ne imaginăm că vrem să notăm următorul fapt: 51 de indieni sub conducerea șefului lor, folosind cinci bărci, au pornit într-o expediție de trei zile, care a fost încununată de succes.

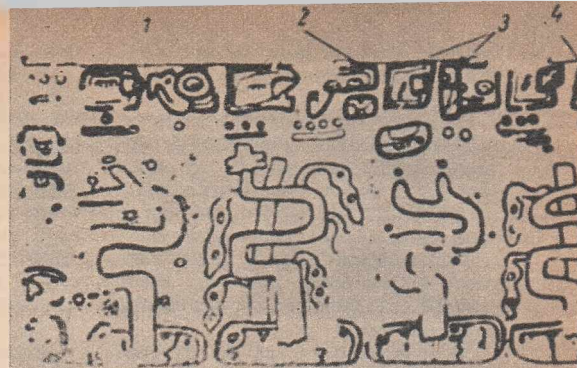
Putem proceda în felul următor: desenăm 5 semilune (bărcile); în prima trasăm 10 liniuțe verticale, în a doua 15, în a treia 7, în a patra 11, în a cincea 8 — în total 51 — alături desenăm un cal și pe el un călăreț (șeful); alături, 3 puncte negre (zilele) și într-un colț o broscuță, simbolul succesului. Astfel am notat în mod pictural ceea ce ne-am propus, fără a folosi cuvinte. Dar o asemenea scriere, corespunzătoare unei societăți primitive, nu putea fi expresia unei civilizații ca aceea a poporului maya.

Ce înseamnă scriere ideografică? E scrierea în care fiecărui cuvînt întreg sau rădăcini a lui îi corespunde un semn special. Deoarece nu e legată de sunete, o astfel de scriere se poate lesne „împrumuta” de la un popor la altul. Ca exemplu se pot cita scrierile chineză, egipteană veche, sumeriană. Scrierea chineză a fost împrumutată de japonezi și coreeni — care la rîndul lor au mai adăugat și semne noi. Acesta e și motivul pentru care chinezi, din regiuni foarte îndepărtate, care nu se înțeleg prin viu grai, pot comunica între ei prin scris.

Semnele folosite de scrierea ideografică se numesc hieroglifile și, pentru laconismul lor, lumea civilizată de azi le folosește încă adesea, de exemplu în matematică (cifrele și diverse notații), în chimie (formulele), în astronomie etc. Bineînțeles, originea scrierii ideografice este scrierea pictografică, ceea ce în unele cazuri se poate vedea destul de ușor.

În textele maya s-au identificat aproximativ 300 de semne de hieroglifile diferite. De aici reiese imediat că nu poate fi vorba de o scriere ideografică „pură”, căci în acest caz ar fi fost necesare mult mai multe hieroglifile: limba chineză numără circa 48.000, iar pentru a putea citi cel mai sim-

Două fragmente de manuscrise maya. De observat că hieroglifile sînt însoțite de desene, care au jucat un rol important în munca de descifrare.

plu text sînt necesare 2.000-3.000 de hieroglifile! Nu poate fi însă vorba nici de o scriere pe bază de alfabet, căci nici un alfabet nu e comod dacă cuprinde peste 30 de semne. Nu poate fi vorba nici de o scriere bazată pe hieroglifile corespunzătoare silabelor, căci în limba maya există 1.400 de silabe.

Pe aceste temeieri, etnograful sovietic I.V. Knorozov a arătat că e vorba de o scriere pe bază mixtă, hieroglifile putînd avea atît rol alfabetic, cît și silabic și ideografic.

Ce înseamnă să descifrezi un text

Unii savanți folosesc termenul „descifrare” în sensul interpretării unor semne necunoscute, alții în sensul înțelegerii complete a textului. Knorozov socotește că trebuie să fim cu mult mai pretențioși, considerînd absolut necesară și cunoașterea fonetică a textului, adică să știm precis cum se citește fiecare semn. O astfel de descifrare dă posibilitatea unei munci rodnice și face ca studiul textelor date să devină cu adevărat obiect al filologiei.

Să dăm cîteva exemple mult simplificate din care să reiasă totodată atribuțiile ce-i revin în realitate mașinii electronice.

Să presupunem că cercetătorii au la dispoziție două texte maya: într-unul figurează numai hieroglifile însoțite de desene, iar al doilea reprezintă un text maya scris cu litere latine și însoțit de traducerea spaniolă. (Am arătat mai sus că astfel de texte există în realitate).

Fixîndu-și atenția, în primul text, asupra unui anumit grup de hieroglifile, de pildă acela sub care este desenat un ciine, cercetătorul emite ipoteza că respectivele hieroglifile corespund noțiunii de „ciine”. Ipoteza trebuie însă verificată, deoarece este posibil ca desenul să nu aibă nici o legătură cu hieroglifile sub care se află și să fi apărut întimplător în acel loc.

Constatîndu-se că în al doilea text cuvîntul „ciine” se repetă cu o anumită frecvență, se face

presupunerea că aceasta este frecvența medie cu care noțiunea de „ciine” este întilnită în limba studiată. (Repetăm că exemplul nostru este, în mod voit, mult simplificat). Dacă grupul respectiv de hieroglifile revine, în primul text, cu aceeași frecvență, atunci există temeieri să se afirme că descifrarea grupului respectiv de hieroglifile ar putea fi corectă. Studiul frecvențelor este încredințat mașinii electronice, după ce în prealabil textul maya este „codat” în mod convenabil.

Pe această cale descifrăm o serie de hieroglifile.

De ce este însă necesar să cunoaștem și cum se pronunță hieroglifile respective, nu numai sensul lor? Înarmați-vă cu atenție, răbdare și, eventual, un creion și citiți mai departe. Dacă însă sinteți mai grăbiți, puteți trece direct la capitolul următor.

Am arătat că la descifrare a ajutat alfabetul dat de Landa, dar acesta este foarte neclar, același semn putînd fi citit fonetic în diverse moduri. Cu toate acestea, cu ajutorul lui, Ronny a reușit în secolul al XIX-lea să descifreze primul cuvînt: *cuŭ* = curcan, iar S. Thomas — încă trei: *moo* = papagal, *kuch* = grifon, *le* = laț. Trebuie însă remarcat că aceste realizări erau întimplătoare și nesistematice, fiind lipsite de o metodă științifică de verificare. Or, tocmai citirea încruciată (adică faptul că același semn se citește la fel în diverse cuvînte) oferă mijlocul de verificare căutat.

Iată un exemplu. Landa în alfabetul său dă semnul de silabă care se citește fonetic *cu*. Acest semn e primul în grupul de două hieroglifile care corespund cuvîntului cu sensul „curcan”, sensul fiind definit prin compararea textului cu desenul însoțitor. În limba maya există însă două sinonime pentru „curcan”: „*cuŭ*” și „*ulum*”. Se poate deci considera că grupul de hieroglifile în cauză reprezintă transcrierea fonetică a cuvîntului „*cuŭ*” și deci că a doua hieroglifă din grup reprezintă transcrierea fonetică a lui „*f*”. Am verificat astfel că grupul de hieroglifile respectiv înseamnă „curcan” și totodată am aflat cum se citește o nouă hieroglifă. Pro-

cedînd din aproape în aproape, extîndem verificarea și la alte hieroglife.

Se naște însă întrebarea: în ce măsură mașina electronică ne poate ajuta nu numai la verificare, ci și la descifrarea unor grupuri de hieroglife, al căror sens este total necunoscut.

Vom răspunde, și în acest caz, dînd un exemplu arbitrar, mult simplificat, pentru a ilustra esența procedurii.

Să presupunem că în diverse grupuri de hieroglife pe care știm să le citim apare și o hieroglifă necunoscută, pe care o vom nota cu semnul „^a”; rețineți de asemenea că, în exemplul nostru, nu cunoaștem sensul grupurilor de hieroglife respective. Să luăm trei astfel de grupuri în care apare și semnul necunoscut, restul semnelor fiind cunoscute sub aspectul fonetic. Grupurile să presupunem că s-ar citi „^aca — ra, nu — ^ari, cu — tu — ^a”.

Cu ajutorul mașinii electronice se caută în dicționarul „Motul” toate combinațiile în care apar silabele ca — ra, nu — ri, cu — tu, în ordinea indicată. Să presupunem că între diversele combinații găsim și următoarele: MA — ca — ra, nu — MA — ri, cu — tu — MA, dicționarul indicîndu-ne, desigur, și traducerea cuvintelor respective. Comparînd cu hieroglifele cercetate și observînd că succesiunea silabelor este aceeași, ajungem la concluzia că hieroglifa necunoscută se citește *ma*. O dată cu aceasta am aflat din dicționar și sensul grupurilor de hieroglife.

Puteți citi acest număr?

Folosirea mașinilor electronice de calcul a dat posibilitatea să se studieze zeci de mii de variante, așezîndu-se hieroglifele, respectiv literele, în tot atîtea feluri.

Dacă nu avem decît 100 de hieroglife și am vrea să vedem

care din grupurile formate cu ele, așezîndu-le în diferite feluri, au un sens și care nu, ar trebui să studiem un număr de variante egal cu 93.326. 215.443. 944.152. 618. 699. 238. 856. 266.700. 490. 715. 968. 264. 381. 621. 468. 592. 963. 895. 217. 599. 993. 229. 915. 608. 941. 463. 976. 156. 518. 286. 253. 697. 920. 827. 223. 758. 251. 185. 210. 916. 864. 000.000.000.000.000.000.000.

Or, documentele maya studiate conțineau 300 de hieroglife individuale, grupate, bineînțeles, în mod diferit. Aceasta înseamnă că numărul total de variante este incomparabil mai mare decît numărul de cîteva sute de cifre indicat mai sus!

Evident, nici o mașină de calcul nu ar fi putut verifica toate variantele. Din aceste motive a fost necesar să se reducă materialul studiat, dar nu pe baze arbitrare, ci în mod științific, folosindu-se ca instrument esențial calculele statistice.

Ceea ce trebuie reținut în concluzie este faptul că mașina electronică nu a furnizat rezultatul final — textul descifrat — ci a servit doar ca mijloc de rezolvare a tot felul de probleme ajutoare, de ordin logic, statistic etc. Cu alte cuvinte, ea a pus la dispoziția savantului tot materialul de care acesta avea nevoie și, pe baza lui, omul de știință, și nu mașina, a trecut la însăși opera de descifrare.

Mașina electronică de calcul — un bibliotecar cult și conștiincios

Datorită eforturilor savanților sovietici, pentru prima oară în lume s-a dovedit posibil să se folosească mașinile electronice de calcul pentru descifrarea unor documente istorice. Există însă și alte domenii în care mașinile de calcul pot da un ajutor hotărîtor. Să luăm de exemplu epi-

grafia, paleografia, numismatica, arheologia, etnografia. În fiecare din aceste domenii cercetătorul are de lucrat cu imense cantități de elemente de același tip (hieroglife, litere, monede, desene etc.), dar diferite între ele. Ele pot fi reprezentate prin cifre și sortate după anumite criterii legate de problema studiată.

Mașina poate compara diverse complexe de informații pentru a defini datele care se exclud sau se completează. Pe baza analizei datelor procurate de mașină, cercetătorului îi rămîne partea creatoare a muncii — să tragă concluziile, să formuleze noi ipoteze etc.

Dar cîte posibilități nu ascund încă mașinile electronice! Oare în mod analog cu descifrarea scrierii maya, nu ar putea ele ajuta pe embriolog, pe genetician la descifrarea modului în care e înscrisă în ovul moștenirea primită de la părinți?

Cu cît mai mult timp economisește omul de știință grație mașinii de calcul, cu atît cercetarea însăși poate pătrunde mai în adîncime.

În anumite ramuri ale muncii științifice, ca de exemplu în istorie, partea de timp consacrată muncii necreatoare ajunge în unele cazuri pînă la 80%! Dacă ținem seama de progresul colosal al tuturor științelor în epoca noastră, ajungem la concluzia că, fără a economisi cu zgîrcenie timpul, fără a utiliza mașinile electronice, munca științifică riscă să stagneze.

În epoca noastră apar anual în lume circa 320.000 de titluri de cărți, 33.000 de titluri de ziare, 70.000 de titluri de reviste — adică circa 423.000 în total. Dacă adăugăm articolele, rapoartele etc. ce se tipăresc, se ajunge la circa un milion de titluri pe an. Pentru a tria acest imens material apar circa 300 de reviste de referate. Numai Institutul de informații științifice al Academiei de științe a U.R.S.S. redă anual conținutul a peste 12.000 de reviste.

Dacă literatura științifică se va dezvolta în acest tempo (și sînt toate motivele să credem că ritmul va fi și mai rapid) înseamnă că peste 100-150 de ani, toți acești coeficienți se vor multiplica cu 1.000, iar peste două-trei secole cu un milion! Dacă un om de știință, fie el chimist, biolog sau cercetător în domeniul științelor sociale, ar dori să urmărească cu metodele vechi literatura de specialitate, îi va fi imposibil să o facă. Să ne imaginăm că pentru științele sociale, de pildă, ar reveni doar 1% din toată această literatură și încă urmărirea ar deveni pur și simplu irealizabilă.

Doar mașina electronică de calcul poate veni în ajutorul cercetătorului, preluînd partea mecanică a muncii, ba chiar și funcția de bibliotecar. Și anume, a unui bibliotecar foarte cult, în stare să răspundă la orice cerere de informare bibliografică, să facă „aprecieri” asupra articolelor științifice apărute etc.

Mașina de calcul, ea însăși rod al ingeniozității umane, deschide astfel omului noi și nebănuite perspective de activitate creatoare.

IDOLII DIN

PAȘTE ȘI MATEN

O vizită
la Centrul
de calcul
din
Novosibirsk

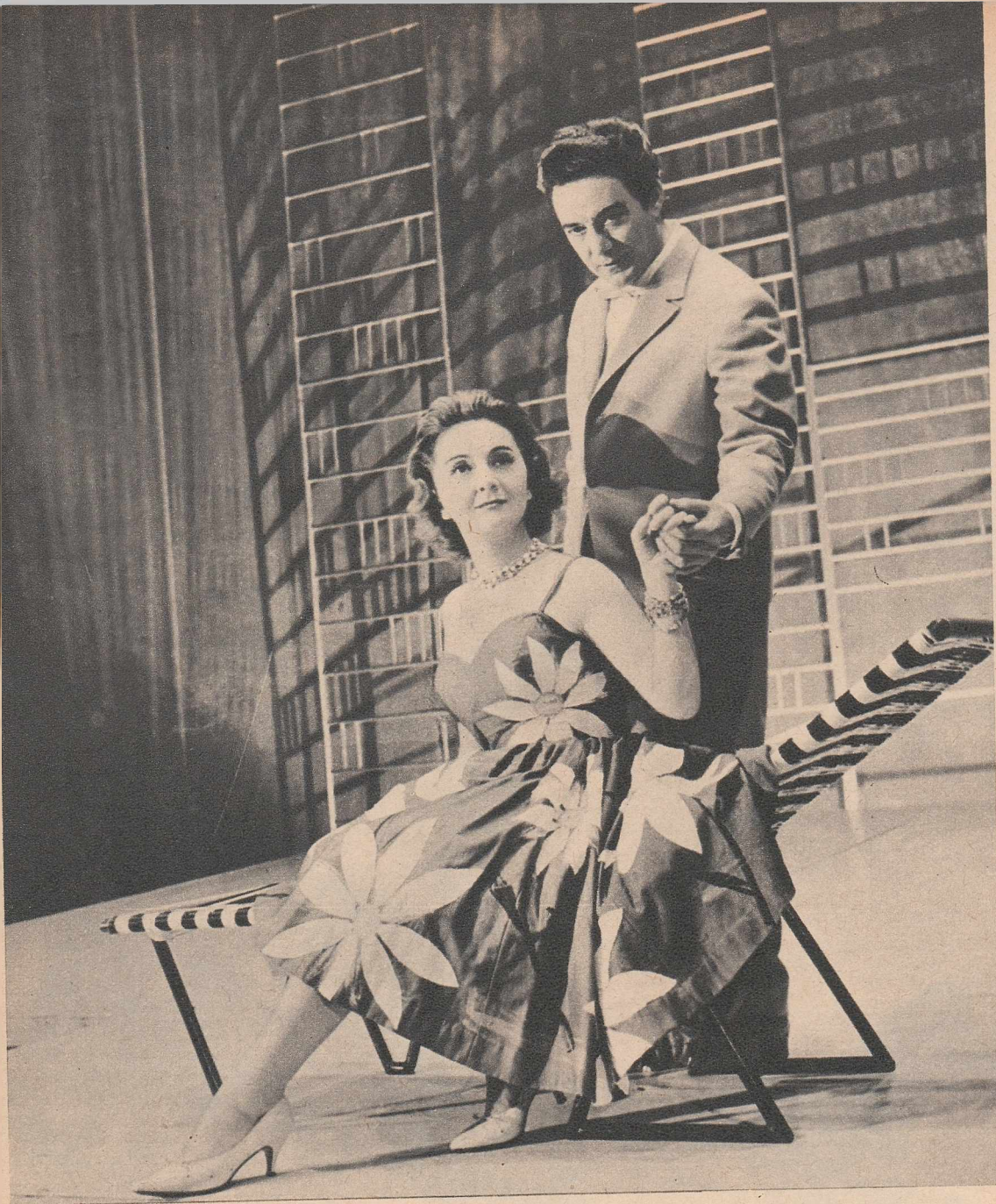
Șefi maya și prizonierii
(fragment dintr-o pictură
murală).

Articol
scris
special
pentru

„FLACĂRA”

de
Dmitri JUKOV (U.R.S.S.)

întîlri

O consultație medicală cu caracter... sentimental (Constanța Cîmpeanu în rolul Ioanei și Toni Butacici în rolul lui Ady). ↓

Întîlnire de dragoste între Margit (Lili Dușescu) și Dan (Ion Dacian).

Dacă pînă acum nimeni nu s-a oboșit să inventarieze procedeele operetei, iată că cei patru libretiști ai „Întîlnirii cu dragostea” (Bogdan Căuș, Mihai Maximilian, Nicu Kanner și Floricel Kirculescu) au făcut-o în lucrarea lor, colaborînd la aceasta cu regizorul spectacolului, Nicușor Constantinescu. Au făcut-o cu bună știință și... cu talent. Opera lor este o adevărată colecție antologică a „legilor” genului, la crearea căreia autorii au pornit deliberat. Există în „Întîlnire cu dragostea” nu o pereche de îndrăgostiți, ci patru, între care intervine clasică neînțelegere, rezolvată pînă la urmă în sunetele festivităților matrimoniale. Există timidul îndrăgostit fără speranță și soacrele gilcevitoare, o mătușă nemăritată, cu veleități de soprană, și un unchi pescar foarte înțelept. Există momente lirice și altele pline de haz, există qui-pro-quo-uri și scene grave în care protagoniștii sînt gata-gata să verse lacrimi. Există de toate pentru toți. Recurgînd la procedeele genului, libretiștii le-au tratat cu un aer de amuzată îngăduință, realizînd un fel de parodie amicală; iar aceasta salvează opera lor de la desuetudine, conferindu-i un ton modern. Firește, actualitatea operetei nu se afirmă numai prin aceasta. Ci în primul rînd prin ideea ei, prin personajele care sînt antrenate în acțiune, prin cadrul în care ea se desfășoară. Nu mai avem de-a face cu contese și subrete, cu vînzători de păsări și baroni. Eroii „Întîlnirii cu dragostea” sînt o tînară doctoriță, un compozitor, un dirijor, o cîntăreață (mediul artistic fiind generos pentru cadrul unei operete), sînt tineri contemporani, cu felul de a gîndi și preocupări specifice tinerilor din zilele de azi. Prin ei autorii își transmit mesajul, o pledoarie pentru prietenie și încredere. Tînarul compozitor Dan Gruia se va căsători pînă la urmă cu cîntăreața Margit Sandor, în ciuda opreliștilor (cam... de operetă) puse în calea lor de cele două mame cu mentalitatea ruginită. În ilustrația *acestei idei*, ni se pare că muzica a adus o contribuție mai substanțială decît cea a libretului: compozitorul Nicolae Kirculescu a găsit modalități originale de a suda motivele folclorice romînești cu cele maghiare și de a imprima întregii partituri o rezonanță proaspătă. Și totuși, în ansamblu, muzica nu are întotdeauna strălucire și nu egalează verva spumoasă, ritmul și vioiciunea libretului. Replicile sînt spirituale, muzica însă nu totdeauna. Spectacolul realizat

re cu dragostea

de Nicușor Constantinescu are — poate de aceea — mai curînd virtuți teatrale decît muzicale. Scenografia și costumele lui Nicolae Lebas au reușit să sugereze — pe cei cîțiva metri pătrați ai scenei — litoralul, noua sa ambianță arhitectonică, un hotel elegant, ba chiar și un peisaj de munte. Totul cu mijloace foarte simple, stilizate fără excesul ce duce la ermetism, folosind culoarea vie, tinerească, drept argument hotărîtor.

Pentru buna reușită a spectacolului, Teatrul de operetă nu și-a economisit forțele ci, dimpotrivă, a asigurat o distribuție în două și chiar în trei variante, și-a solicitat actorii cu cea mai îndelungată experiență și cu cea mai mare „priză” la public (Ion Dacian, Silly Vasiliu, George Groner, Lili Dușescu, Viorel Chicideanu, Bimbo Mărculescu etc.), a asigurat, prin maestra de balet Elena Penescu-Liciu, o coregrafie plină de ritm și în deplină concordanță cu întreaga atmosferă a spectacolului. Și, mai ales, a promovat — din nou — tineretul foarte talentat al operetei. Constanța Cîmpeanu, Vali Niculescu, Lidia Popescu, Marica Munteanu, Mariana Terplan au obținut în repetate rînduri aplauze pe deplin meritate. Și îl alăturăm lor și pe Toni Buiacici — care a dat aici mai mult ca în alte spectacole măsura talentului său.

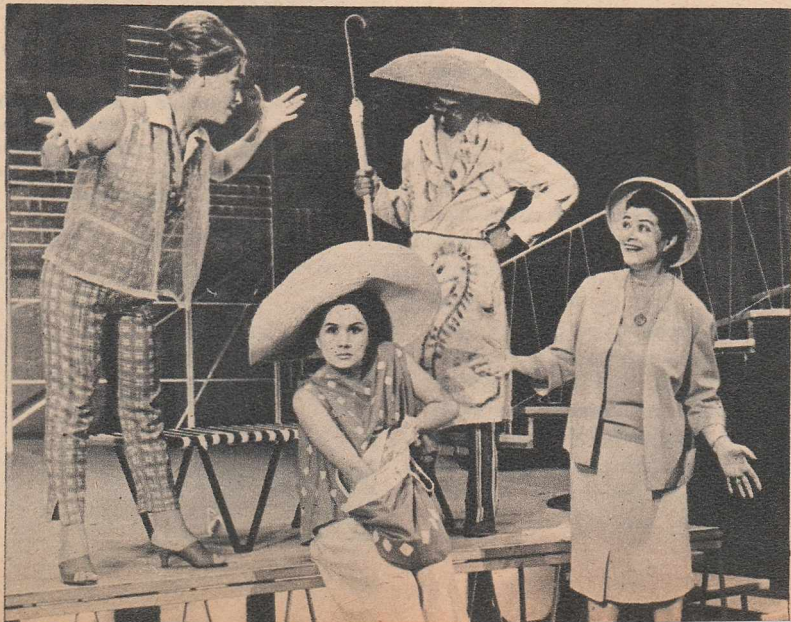
Spectacol estival prin excelență, „Întîlnire cu dragostea” va fi fără îndoială gustat de public. Mai ales dacă va ieși din sală pentru a fi prezentat pe scena unei grădini de vară.

Sanda FAUR-DIMA

Fotografiile de Alex. Puiu FLORESCU

Un moment hazliu printre multe momente lirice ale „Întîlnirii cu dragostea”.

← Cit de greu poate fi suportată cîteodată intervenția familiei în problemele inimii! (De la stînga la dreapta: Constanța Cîmpeanu, Vali Niculescu, Silviu Gurău, Silly Vasiliu).

Căldura nu-l prea deranjează pe cei doi ursuleți.

UN PELICAN PENTRU O MAIMUȚĂ...

Un vapor românesc, înapoiat nu demult la Constanța dintr-o călătorie în Oceanul Indian, a adus, printre altele, un transport puțin obișnuit: o pereche de urși malaiezi, doi pitoni născuți în pădurile Vietnamului, trei exemplare din neamul deosebit de vioi al maimuțelor Rhesus, precum și alte câteva maimuțe, mai mici sau mai mari, originare din junglele Asiei de sud-est. Cam în același timp, a sosit la București un crocodil de Mississippi, iar dintr-un avion au coborât câțiva neastîmpărați cercopiteci (maimuțe cît pumnul, născute în Grădina zoologică din Barcelona, din părinți originari din pădurile africane); trenul a adus pentru prima oară cîteva struți. Toate aceste animale și păsări exotice aveau una și aceeași destinație: Grădina zoologică a Capitalei.

...Zoo-ul bucureștean a împlinit recent trei ani de existență. Deși de la deschiderea lui și pînă azi a trecut un timp atît de scurt, efec-

tivul colecției de animale se urcă la aproape 1.000 de exemplare, reprezentînd 110 specii. Cum s-a ajuns la acest „fond viu”? În primul rînd, prin colecționarea celor mai interesante exemplare din fauna țării; în al doilea rînd prin importul de animale exotice, aduse îndeosebi prin schimburile făcute cu alte grădini zoologice din lume. Vreți să aflați poate ce s-a dat, de pildă, în schimbul crocodilului adus recent? Căprioare! Pentru cei doi ursuleți malaiezi cît și pentru un întreg lot de alte animale exotice aduse recent de la Grădina zoologică din Hanoi, s-a oferit un număr de cerbi carpatini, iar pentru maimuțele africane, pelicani din Deltă... Schimb aproape identic cu cel pe care-l fac filateliștii: de pildă o marcă din Abisinia, pe care colecționarul o are în plus, pentru o marcă din Luxemburg, care-i lipsește din colecție. Numai că, în timp ce valoarea timbrelor este

stabilă în cataloagele filatelice, cea a animalelor pentru colecțiile vii ale grădinilor zoologice o stabilesc nu anumite cote, ci biologii și specialiștii în materie. Și astfel de specialiști avem și noi acum. Ei apreciază valoarea lotului de animale pe care-l dau sau pe care-l primesc.

...Din zece în zece minute, un autobuz face legătura între oraș și pădurea Băneasa. Acesta este ritmul cu care acum, în toiu vacanței, locuitorii Capitalei și desigur turiștii care o vizitează au prilejul să ajungă în mai puțin de un sfert de oră în fața grădinii zoologice. Într-o singură lună din vara aceasta, pe poarta Zoo-ului bucureștean au intrat aproape o sută de mii de persoane. Vizitatorii se bucură de nou-tăți: Geafar, puilul de leu născut aici în urmă cu trei ani și pe care încă în vara trecută îl alintau cu gingășie, este azi de nerecu-

noscut — și-a întrecut părinții, Florida și Esme, lei din Senegal; pentru prima oară se zăresc în iarba pădurii Băneasa și nu în nisipul deșertului, ouă de struț, fiecare cîntărind cel puțin o jumătate de kilogram și pentru a căror clocire nu depune strădanii decît „tatăl”. Vizitatorii din anul acesta au găsit voliere și construcții noi și moderne pentru pensionarii grădinii zoologice. Cu toate că e cald... ca în Sahara, într-unul din noile pavilioane e și mai cald. Nu numai soarele torid de afară, ci și sobe mari din teracotă furnizează aici temperatura foarte ridicată și foarte constantă necesară pitonilor, șarpelui Boa sau aligatorului. Termometrul marchează plus 40 de grade și totuși cei care se preocupă de sănătatea faunei ecuatoriale sînt mereu cu grijă: de n-ar prinde crocodilul un guturai...

Text și fotografiile de F. URSEANU

Geafar, leul născut cu trei ani în urmă în pădurea Băneasa.

Primii pași verticali.

Tot sărînd, neastîmpărata maimuță s-a ales cu fractura label drepte: ghipsul va fi scos abia peste trei săptămîni.

25 de vitamine

ieftine

Ne-am dus pînă în nordul țării și le-am văzut pe toate. Și pe Eodina, și pe Coca, și pe Bilca, și pe Dina... Toate au realizat performanțe. Am văzut și alte câteva sute, cărora nu le mai ținem minte numele.

Le-am privit fruntea largă cu profil drept. Multe au stea în frunte. Multe au brățări albe care se potrivesc de minune pe culoarea lor intens roșcată.

Vacile acestea frumoase, dar mai cu seamă bune de lapte, le-am întilnit la o gospodărie agricolă de stat care-i cunoscută în toată țara: la Coțușca, regiunea Suceava. Dar ne-am dus la Coțușca nu atât pentru a vedea cirezile de vaci, ci pentru a afla ce și cum fac muncitorii acestui

gostat pentru ca alimentul care conține 25 de vitamine, aliment căruia i se mai spune „vinul copiilor și al bătrînilor”, să umple multe bidoane și — ceea ce e esențial — să fie obținut la un preț de cost tot mai scăzut. Alimentul acesta e laptele.

POATE CĂ AVEȚI CEVA DE ÎNVĂȚAT

E bună și o pocală de vin, nimic de zis, dar o cană de lapte — după toți doctorii din lume — e mai sănătoasă. Vrem lapte mult. Vrem ca la sfîrșitul lui 1965, consumul de lapte și produse lactate pe cap de locuitor să fie de 380 litri anual. În ultimii ani am avut semne îmbucurătoare în ceea ce privește creșterea producției de lapte. Vestita Po-

rumbiță din Bărăgan are de acum tot mai multe surate. La sporul producției de lapte își aduc contribuția, în bună măsură, gospodăriile agricole de stat. Unele mai mult, altele mai puțin. Cea din Grabăț (Banat), bunăoară, a realizat în 1961 o producție medie de 5.036 litri pe fiecare cap de vacă furajată. Ceea ce e foarte frumos. Se pare că Grabățul se numără printre unitățile agricole care au avut cele mai mari producții de lapte. Numai că laptele gostatului din Grabăț, cu toată grăsimea și dulceața lui, e al naibii de scump.

Concret: în 1961 fiecare litru de lapte din această gospodărie a costat nu 1,08 lei, cît a fost planificat, ci 2,75 lei. Dar să ne întoarcem la Coțușca, tovarăși bănățeni. Vă poftim să ne însoțiți

și dumneavoastră. Poate că aveți ceva de învățat.

COMPARAȚI ȘI DV.

În 1961 gospodăria agricolă de stat din Coțușca a obținut de la 218 vaci o producție medie de 4.052 litri pe cap de vacă furajată, la un preț de cost de 0,95 lei per litru. Ar putea să spună cineva: ei, nu-i o producție grozavă. E adevărat: la o gospodărie agricolă de stat o asemenea producție de lapte nu-i extraordinară. Dar faceți niște socoteli: înmulțiți 4.052 cu 0,95 lei și veți avea prețul de cost al laptelui muls de la o vacă într-un an de zile. Asta pentru Coțușca. Înmulțiți apoi 5.036 cu 2,75 lei. Asta pentru Grabăț. Comparați cifrele obținute și veți avea concluzia unui adevăr demonstrat: la Coțușca

laptele e ieftin, la Grabăț — cum am mai spus — al naibii de scump. Și-apoi încă un lucru: dacă într-un sector al unei gospodării de stat se obțin producții mari, dar nu se realizează beneficii, n-avem motive să fim încântați. La Coțușca fiecare vacă a adus anul trecut un beneficiu de 1.418 lei. Ceea ce e foarte frumos. Cineva ar putea să spună: „Ei, s-a întâmplat să fie așa”. Dar lucrurile nu-s de loc întîmplatore. Fiindcă sîntem la capitolul cifre și socoteli, să mer-

gem mai departe. Poftim dinamica creșterii producției medii de lapte pe ani la Coțușca: 1958 — 3.067 litri, 1959 — 3.619 litri, 1960 — 4.015 litri. Poftim și dinamica reducerii prețului de cost per litru: 1958 — 1,22 lei, 1959 — 1,04 lei, 1960 — 0,99 lei. E clar? Ca bună ziua.

UNUL DIN MULTELE SECRETE

Nicolae Puiu, directorul gostatului din Coțușca, Constantin

Adochiței, purtător al stelei de aur, Vasile Amtrului, strașnic brigadier (cu el am stat mai puțin de vorbă, pentru că tocmai atunci pleca în Uniunea Sovietică să-și petreacă concediul) și alți muncitori ne-au spus că la Coțușca aceasta e linia: lapte tot mai mult și tot mai ieftin. Laptele e ieftin dacă baza furajeră e ieftină. Deci lapte mult cu cheltuieli puține. Or, la Coțușca tocmai așa stau lucrurile. Muncitorii de aici au servit vacilor o masă de calitate care a costat puțin. Masa

verde, bunăoară, a cerut puține parale și a dat un lapte ieftin. În ultima vreme se vorbește foarte mult despre pășuni. La Coțușca pășunile sînt apreciate nu numai de vite, ci și de oameni. Aici e miezul problemei. Să nu dea pășunea numai 4.000 kg masă verde la hectar, ci 15-18-20.000 kg. Ca la Coțușca. Închipuiți-vă dumneavoastră că la Coțușca pășunile ar fi dat 4-5.000 kg masă verde la hectar. Se mai obținea litrul de lapte cu 0,95 lei? Nici vorbă. Asta e o

factorii care determină reducerea prețului de cost al laptelui. Evitarea cheltuielilor cu personalul inutil (paznici peste necesar, echipe de deservire peste necesar), respectarea planului de cheltuieți comune și generale și multe altele și-au spus cuvântul din plin la prețul de cost al laptelui: 0,95 lei litrul.

ADOCHIȚEI, VASILE AMITRULUI
ȘI ALȚII

Succesele gospodăriei agricole de stat din Coțușca se datorează în măsură hotărâtoare unui factor despre care pînă acum am vorbit prea puțin. Acesta e factorul om. Există la Coțușca nu unul, nu cîțiva, ci zeci de muncitori cu o calificare foarte bună în meseria de îngrijitor de vite. Poți să ai bază furajeră ieftină, vite de rasă poți să ai, dacă n-ai însă oameni pricepuți, harnici și îndrăgostiți de meserie, nu vei avea lapte mult și mai cu seamă nu-l vei avea ieftin.

Am stat îndelung la vorbă cu Constantin Adochiței, Erou al Muncii Socialiste. Am reținut de la el nu atît explicațiile privind metodele de creștere a animalelor (metodele acestea se găsesc în nenumărate broșuri și cărți de specialitate), ci felul său de a privi munca. Adochiței a determinat prin munca sa, prin priceperea sa, dar mai cu seamă prin dragostea și pasiunea sa, formarea multor muncitori. Adochiței are 54 de ani. Dar în fiecare dimineață la ora patru e în gospodărie. Muncitorii îi spun lui moș Costică (îi zic așa din dragoste, fiindcă Adochiței e argint viu și drept ca un brad) omul-ceas, omul-conștiință. Ceea ce spune totul. Și pe Vasile Amitrului l-am cunoscut la Coțușca. În urmă cu cîțiva ani tînărul acesta era simplu mulgător. În 1959 a devenit brigadier. În 1960 i s-a dat lui Vasile Amitrului în primire o grupă de vaci destul de slabă. Vasile, după cum mărturisește, a intrat ucenic la școala lui Adochiței. Adică la școala unei munci susținute, bine organizate, pătrunse de căutări și pasiune. După un an, despre grupa de vaci de care răspundea Vasile se vorbea în toată gospodăria: era fruntașă la umplerea bidoanelor cu lapte. De altminteri, lucrul acesta nu e de loc surprinzător. Calificarea muncitorilor, cu osebire a celor tineri, a fost și este o preocupare de căpetenie a conducerii gospodăriei și a organizației de partid. Se poate afirma, fără nici un fel de exagerare, că la Coțușca reducerea prețului de cost al laptelui și creșterea producției de lapte în același timp sînt determinate de continua calificare a muncitorilor. Dinu Chițac și Emilia Luchian, foști simpli mulgători, cunosc azi toate secretele meseriei și sînt apreciați ca buni conducători de brigăzi. Fostul mulgător Nicolae Costel urmează de doi ani școala de specializare și, paralel, liceul seral. În viitor, după facultate, va fi

Nicolae Puiu, directorul
G.A.S. Coțușca (sus).

Vasile Amitrului, cel mai
bun elev al lui Constantin
Adochiței.

unul din inginerii de nădejde ai gospodăriei.

De ce e ieftin, de ce va fi mai ieftin laptele la gostatul din Coțușca? Vă spune Vasile Amitrului: „Fiindcă la noi, pe lângă bază furajeră bună și ieftină, pe lângă comandanți pricepuți, sînt foarte mulți ostași buni”.

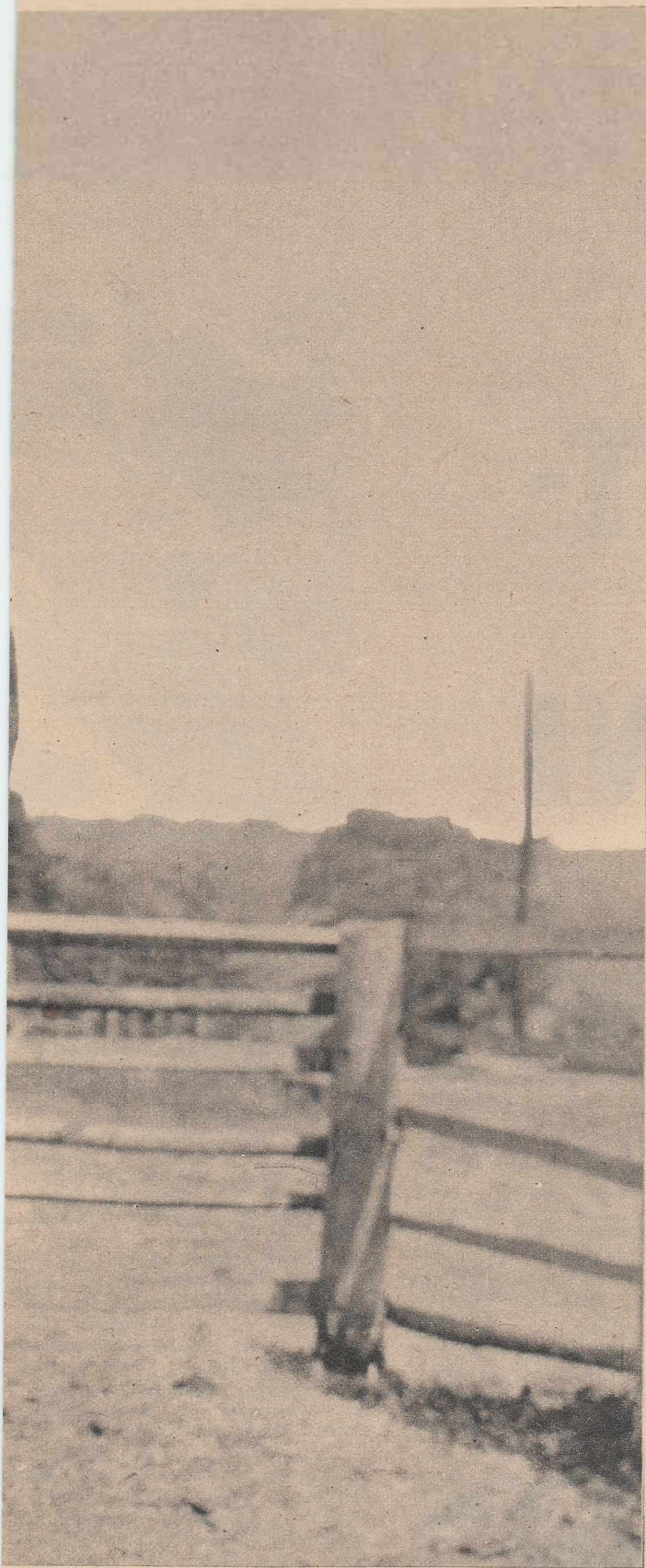
Succesele acestor ostași, succesele întregii gospodării au fost răsplătite recent cu o înaltă distincție: Ordinul Muncii clasa I.

SĂ NU SE RĂMÎNĂ AICI

Dar la Coțușca, atît în ce privește creșterea producției de lapte, cît și reducerea prețului de cost al acestuia, se poate merge mai departe. Există încă destule posibilități pentru a se spori producția furajelor pentru siloz. Pe unele suprafețe de pășuni s-au obținut producții excelente de masă verde: 20.000 kg la hectar. Dar numai pe unele. Sînt încă sute de hectare de pășuni care nu dau producții satisfăcătoare. Cheltuielile pe care le reclamă sporirea considerabilă a acestor suprafețe sînt mici. Trebuie făcute. Prea încet se merge, de asemenea, cu îmbunătățirea raselor de animale. De bună seamă, problema aceasta nu se rezolvă cît ai bate din palme. Ea implică multă perseverență, multă cercetare. E necesar ca în privința aceasta preocupările gospodăriei să fie și mai susținute.

Realizările obținute de gostatul din Coțușca sînt frumoase. Dar sînt temeieri ca într-un viitor apropiat realizările sale să fie excelente.

George CIUDAN
Fotografii de Tralan PROSAN

chestiune. Alta: în 1961 gostatul acesta a obținut 32 de tone porumb siloz la hectar, la prețul de 60 lei tona. Să zicem că s-ar fi obținut numai 20 de tone porumb siloz la hectar. Prețul pe tona de porumb siloz ar fi fost implicit mai mare. Mai scoteau muncitorii laptele la 0,95 lei litrul? Sigur că nu.

Ceva despre concentrate. Se știe: nu se pot obține producții mari de lapte fără concentrate. Excesul acestora în hrana vacilor urcă însă foarte mult prețul de

cost al laptelui. Aici mai intervine și altceva. Să ne închipuim că un om ar mânca toată viața ciocolată și ar exclude din hrana sa leguminoasele. În primul rînd hrănirea cu ciocolată l-ar costa o groază de bani; în al doilea rînd, la un moment dat, i-ar veni să dea încolo ciocolata și să ia o masă după pofta inimii. Îl costă și mai puțin și se simte mai bine! Cam așa stau lucrurile și în zootehnie.

De bună seamă că în însemnările noastre nu am vorbit de toți

Continutul fabulos care nu astimpără foamea mulțimilor de țărani năpăstuiți • Cine suferă? Cine câștigă? • Unde sînt vinovații? • „Alianța pentru progres” ajută ca funia pe spînzurat • Cînd indianul Santiago Punina este strangulat de moșierul ecuadorian Miguel Chico pentru că a îndrăznit să ceară reformă agrară • Dincolo de pereții putrezi ai colibelor — încărcătură revoluționară • Exemplul cuban și neliniștea Washingtonului

OAMENI FĂRĂ PĂMÎNT- PĂMÎNT FĂRĂ OAMENI

Undeva în America Latină: imaginea mizeriei, întruchipată de acest țăran obidit, fără pămînt, fără casă, fără pîlne.

Referindu-se la problemele acute ale agriculturii în țările sud-americane, Lazaro Cardenas, fost președinte al Mexicului, caracteriza sugestiv și lapidar situația: „Oameni fără pămînt și pămînt fără oameni”. Știrile care ne parvin din țările Americii Latine în ultimul timp indică amploarea mișcărilor țărănești din această parte a lumii, vigoarea crescîndă a luptei maselor țărănești pentru drepturile lor, pentru însușirea unei reforme agrare, pentru o viață mai omenească.

Din Ecuador pînă în nord-estul Braziliei, din Venezuela pînă în Chile sînt mii de kilometri. Dar focarele unei lupte determinate de aceleași cauze și avînd același țel — pămînt pentru cei ce-l muncesc — mocnesc pe întreg continentul latino-american.

Un expert dintre cei mai renumiți, profesorul Oscar Delgado din Columbia, arată că în America Latină 110.000 moșieri posedă în medie cîte 4.000 hectare și acaparează astfel 64,9% din suprafața cultivată. La celălalt pol se află o masă de zeci de milioane de țărani fără pămînt sau cu pămînt puțin. 5,5 milioane familii de țărani posedă doar 3,7% din suprafața cultivată.

„Tierra o muerte”

La sfîrșitul anului trecut, în inima Braziliei, la Bello Horizonte, capitala statului Minas Gerais, a avut loc un congres al ligilor țărănești din nord-estul țării. Aici s-au întrunit 5.000 de delegați ai țărănilor, unii dintre ei fiind nevoiți să străbată 3.000 de

kilometri — și adesea pe drumuri aproape impracticabile. Într-o relatare despre acest congres, corespondentul agenției „France Presse” descria ca foarte semnificativ momentul în care „cei 5.000 de țărani cu fețe triste și privirile în gol au fost văzuți ridicându-se ca un singur om, fluturându-și în aer hainele cîrpite și scandînd lozincă „Tierra o muerte” (Pămînt sau moarte)...

Încheiat printr-un miting sub lozincile „Pămînt sau moarte!”, „Jos marii latifundiați!” și „Moarte imperialismului!”, acest congres al țăranilor brazilieni s-a desfășurat — după cum nota o revistă franceză — „într-o astfel de atmosferă, încît numeroase capitale americane au tremurat”.

Subliniind acuitatea problemei reformei agrare în Brazilia, revista americană „U.S. News and World Report” descrie situația grea în care se găsește țărănimea, mai ales în nord-estul acestei uriașe țări. Cuprinzînd o suprafață mai mare decît a statului Texas (S.U.A.) și avînd aproape 21 milioane de locuitori, regiunea de nord-est a Braziliei este, după cum arată revista, „cea mai înăpoiată regiune din emisfera occidentală”.

Revista nord-americană trece însă bineînțeles sub tăcere rolul monopolurilor din S.U.A. în menținerea acestei înăpoeiri cumplite, precum și faptul că — așa cum arăta președintele Ligilor țărănești din nord-estul Braziliei — 80% din populația rurală se află la cheremul latifundiarilor, care au acaparat cele mai bune pămînturi.

O luptă ce cuprinde întregul continent

Situația țărănimii împilate din Peru nu este nici ea mai bună. Nu demult aproape 600 de polițiști peruvieni au încercat să evacueze cu forța 400 de țărani care-și reocupaseră pămînturile smulse de latifundiați și de trustul nord-american „Cerro de Pasco Corporation”. Mai mulți țărani au fost uciși. În întreaga țară s-a desfășurat o largă mișcare de protest. La Lima și în principalele orașe peruviene au avut loc mitinguri de solidaritate cu țărani. Demonstrații au cerut guvernului înfăptuirea reformei agrare.

În Venezuela, în statele Jarcuy și Miranda, țărani au ocupat pămînturile a zeci de moșii. Federația țărănească a arătat că țărani nu au altă soluție decît „să înfăptuiască reforma agrară cu propriile lor mîini”.

În Chile, țărani din provincia Malleco au ocupat cu arma în mînă pămînturile acaparate de moșieri. În sprijinul țăranilor au venit activiștii Centralei sindicale a oamenilor muncii.

În Ecuador, mase mari de țărani au ocupat suprafețe de pămînt stăpînite de latifundiați, pe care au început să le cultive. Despre felul în care moșierii ripostează la cererile țăranilor e semnificativ episodul relatat de cotidianul „Ecuador” care apare la Quito: „Pe moșia lui Miguel Chico din provincia Tezburahua, indianul Santiago Punina a fost strangulat de moșier, deoarece îndrăznise să se pronunțe pentru

reforma agrară. Coliba în care trăia acesta cu familia sa a fost dărîmată, iar membrii familiei sale, după ce au fost torturați, au fost izgoniți. Unui alt indian de pe aceeași moșie i-au fost smulse unghiile de la degetele mîinilor”. Nici copiii indienilor nu au o soartă mai bună; marii proprietari de pămînt obișnuiesc să însemne cu fierul roșu pe copiii indienilor care locuiesc pe moșiile lor. „Aceștia sînt însemnați ca niște animale pentru a se ști care este stăpînul lor” — scrie ziarul.

De la conchistadori la imperiul lui „United Fruit”

Aurul, cuvînt magic, îi mina acum patru secole pe conchistadorii spanioli și portughezi tot mai adînc în inima Americii de Sud. După ce au jefuit obiectele rituale de aur ale populației indiene, transformînd în monede nenumărate comori ale vechilor civilizații, feudali și militari, aventurieri și misionari s-au năpustit, atrași de o veche legendă indiană, în căutarea aurului din lacul sfînt.

Dacă n-au găsit lacul sfînt, ei au acaparat în schimb pămînturi și oameni pe care i-au transformat în sclavi. Acesta a fost actul de naștere al marilor latifundiați, care dăinuie și astăzi.

Valului conchistadorilor spanioli și portughezi i-a urmat o altă invazie. Noii invadatori veneau de astă dată cu dolari și lire sterline. Pătrunderea capita-

La nenumărate întruniri răsună glasul țărănimii spoliata și sărăcite a Americii Latine. Revista vest-germană „Der Stern”, din care reproducem fotografia, scrie: „Țăranii cer reforme și amenință cu războiul civil. La adunările lor se aude din ce în ce mai des cuvîntul revoluție. Exemplul lor este Cuba”.

lului străin — în special american și englez — a intensificat formarea de latifundii. Guvernele țărilor latino-americane, veșnic înglodate în datorii, s-au văzut silite să vîndă băncilor și societăților străine mari suprafețe de pămînt. În același timp, sub presiunea impozitelor mereu crescînde, mulți țărani și-au pierdut și ultima lor bucată de pămînt.

Suprafața ocupată de gospodăriile mari de peste 100 ha, în raport cu suprafața totală cultivată, reprezintă în Uruguay 90,7%, în Costa Rica 71%, în Brazilia 83,5%, în Ecuador 64,4%. În Brazilia existau în 1950 un număr de 65 proprietăți gigantice de peste 100.000 ha. În Mexic, unde au fost făcute unele reforme agrare, țărani au primit în decurs de 35 de ani o suprafață de 31 milioane ha, din care numai un sfert teren arabil — în timp ce 10.000 mari moșieri au rămas în stăpînire a 80 milioane ha pămînt. În Venezuela, potrivit datelor oficiale, 6.759 mari moșieri — care au exploatarea de

1.000-10.000 ha — stăpînesc 74,48% din pămînt.

Întinderi uriașe de pămînt se află totodată în minile marilor monopoli americani. În Columbia companiile americane stăpînesc 8 milioane ha pămînt. 7 milioane ha de pămînt din Venezuela și 16 milioane ha din Paraguay au fost de asemenea concesionate societăților străine. În Argentina, Brazilia, Chile și în alte țări ale Americii Latine se întîlnesc situații similare. Trusul nord-american „United Fruit Company” a acaparat într-o serie de țări din America Centrală 2,5 milioane ha pămînt, pe care le-a transformat în plantații de banane, trestie de zahăr, cacao, fibre de manila și alte culturi. „United Fruit” stăpînește totodată sute de mile de căi ferate, aproape întregul transport maritim între țările bazinului Mării Caraibilor, controlează „Radio Telegraph Company”, căreia îi aparțin rețeaua telegrafică și de radio din țările Americii Centrale, și telecomunicațiile dintre aceste țări și S.U.A.

De la „porambia” la „inkilino” — aceleași cauze ale acelorași suferințe

Potrivit statisticilor oficiale, în țările Americii Latine 88% din populația activă din agricultură are pămînt puțin sau nu are de loc. În ciuda acestui fapt există în toate țările continentului sud-american uriașe suprafețe de pămînt necultivate. În Argentina, terenul cultivat reprezintă doar 11,1%, în Uruguay 12,2%, în Mexic 9,5%. În Brazilia, numai 20 milioane ha sînt afectate culturilor intensive de bază, în timp ce 140 de milioane ha sînt destinate creșterii viteilor. În Ecuador, 241 de moșieri nu cultivă decît 10% din pămîntul stăpînit.

Pentru punerea în valoare a pămînturilor necultivate sînt însă necesare lucrări importante. În unele locuri apa de băut se află la sute de kilometri distanță, în alte locuri terenurile trebuie defrișate de vegetația extrem de

bogată, caracteristică regiunilor tropicale. Cum ar putea face asemenea lucrări o familie de țărani, cînd majoritatea dintre ei n-au nici măcar plug sau o pereche de vite de muncă? Zecilor de milioane de țărani muncitori și proletari agricoli nu le rămîne în situația actuală decît să accepte condițiile înrobitoare impuse de marii proprietari funciari. Două treimi din pămîntul Americii Latine este dat în arendă. Suma plătită pentru arendă se ridică la 40-50% din întreaga recoltă. Ziarista franceză E. de la Souchère relatează că în Brazilia sînt cazuri cînd proprietarii cer în fiecare an drept arendă o sumă echivalentă cu valoarea domeniului.

Cum trăiește țăranul fără pămînt? În Ecuador, așa cum se relatează în cartea „Țăranii fără pămînt din America Latină”, editată de Organizația Internațională a Muncii, țăranii așa-numiți „uasipungeros”, care iau pămînt de la moșieri, sînt obligați prin contract să lucreze pentru aceștia „maximum patru zile pe săptămînă”. În realitate ei lucrează pentru moșieri 5 și chiar 6 zile pe săptămînă. În afară de aceasta ei sînt siliți să îndeplinească diferite munci pentru moșier, timp de una pînă la trei luni pe an.

În Columbia are o mare răspîndire sistemul „porambia”, prin care țăranul care a căpătat în arendă o bucată de pămînt se obligă să lucreze pentru moșier 144 zile pe an.

În Chile există cîteva sute de mii de familii de „inkilinos”, țărani despre care revista „International Labour Review” scria că sînt în fapt „proprietatea moșierului”.

Deosebit de grea este situația celor 30 milioane de indieni. Așa-numitele țări indo-americane — Paraguay, Peru, Ecuador, Columbia, Panama, Nicaragua, Salvador, Honduras, Guatemala, cu o populație totală de circa 40 milioane locuitori — constituie zona cea mai înapoiată a Americii Latine. În munții Anzi copiii nu beau niciodată lapte după înțarcarea lor. La fiecare trei copii unul moare înainte de a fi împlinit vîrsta de un an.

După o călătorie în Venezuela, ziaristul englez K.S. Karoll scria: „Săracii din Caracas au un nivel de trai foarte scăzut, dar săracii din statele venezueleze n-au nici un fel de nivel de trai”.

Marele scriitor brazilian Jorge Amado a înfățișat în zguduitorul său roman „Secerișul roșu” drama țăranilor brazilieni, pe care seceta și foamea îi gonesc sute de kilometri, prin deșerturi aride și păduri de cactuși, spre centrele industriale, în căutarea celor mai elementare mijloace de existență.

„Mai mult de jumătate din populația Americii Latine — scria recent ziaristul american Maurice Rubin după o călătorie în diferite țări din această parte a lumii — nu mîntîncă de ajuns, mai mult de jumătate suferă de boli infecțioase și de stomac, peste jumătate nu știe ce este un așternut și peste o jumătate muncește în condițiile unei exploatați semifeudale. Majoritatea latino-americanilor nu cunosc nici spitalul, nici policlinica, nici farmacia”.

„Războiul cafelei” și învățămintele lui

La toate acestea trebuie să mai adăugăm și faptul că monopoliurile imperialiste impun pe uriașe suprafețe monocultura. Plantațiile de trestie de zahăr, bumbac, cafea, banane, creșterea animalelor au eliminat în bună parte cultura produselor care constituie hrana de bază a populației. Pe de altă parte, dominația monopolurilor americane pe piața capitalistă permite acestora să cumpere produsele agricole specifice ale Americii Latine la prețuri derizorii și să realizeze astfel profituri fabuloase.

În ziarele Americii de Sud s-a încetățenit termenul de „războiul

„Pămînt sau moarte!”
„Să se termine cu latifundiile!” Sub aceste lozinci s-a desfășurat în Ecuador un impunător „marș pentru reforma agrară”, care s-a încheiat printr-o demonstrație pe străzile orașului Quito — capitala țării.

cafelei”. Despre ce este vorba? În primii ani de după cel de-al doilea război mondial, pe piața mondială se resimțea lipsa cafelei. Profiturile monopolurilor se realizau în primul rînd pe seama consumatorilor, spoliați prin prețuri de speulă. Tot monopolurile au încurajat extinderea plantațiilor și sporirea producției de cafea. Apoi, începînd din 1954, prețurile oferite producătorilor de cafea de către monopoluri au fost continuu reduse. S-a constatat că în întreaga lume consumul anual de cafea reprezintă doar 40-42 milioane de saci de cafea, în timp ce în 1960-1961 producția mondială a atins 73 milioane de saci. Evident, monopolurile plasează pe piața mondială în primul rînd producția de pe plantațiile proprii. Ceilalți producători sînt nevoiți să se mulțumească cu prețurile derizorii oferite de monopoluri. Cordero, președintele Institutului cafelei din Mexic, a arătat că deși țările producătoare au livrat în 1959 cu 10,4% mai multă cafea decît în 1956, au primit cu 400 milioane de dolari mai puțin decît în 1956.

Este lesne de înțeles ce în seamă scăderea prețului cafelei pentru țări ca Brazilia, Columbia, Salvador, unde acest produs reprezintă jumătate din totalul exportului. După cum a relatat un economist al Ministerului Muncii din Brazilia, în ultimii cinci ani țările latino-americane au suferit la vînzarea cafelei pierderi de 7 miliarde de dolari. Și cine a suportat în primul rînd povara acestor pierderi? Aceiași năpăstuiți care trudes pe plantații.

Denumind cartea sa recentă „Ore calde”, Pop Simion nu a găsit numai un titlu, o temă sau un subiect de relatări reportericești, dar a aflat, în mod fericit, un procedeu de a surprinde noile trăsături etice ale constructorului socialismului în momente de înaltă tensiune, în însuși procesul creator

al muncii. „Munca unui laminorist — ne spune autorul — se măsoară după numărul de «ore calde», adică după timpul efectiv în care cilindrii laminorului lucrează din plin”. Transpunând noțiunea aceasta de „ore calde” din planul tehnic în acela al sufletului uman, scriitorul năzuiește să surprindă pe muncitor în acea durată de timp saturată de „vibrație omenească”, durată în care — gândind și construind — dăruiește colectivității rodul muncii lui. Folosind această „cheie”, Pop Simion oferă cititorului o suită de „portrete ce-l înfățișează pe muncitor în mișcare”, după cum ne asigură el însuși în cele câteva rânduri liminare cărții.

Și trebuie s-o spunem de la început că intenția autorului și-a găsit realizarea în multe din paginile „Orelor calde”. Cunoaștem din activitatea anterioară a scriitorului interesul său viu pentru imediata noastră actualitate, dorința sa expresă de a trăi în miezul fierbinte al vieții noastre noi. „Orele calde” ne confirmă încă o dată toate acestea. „Modelele” portretelor sînt luate din ramuri diverse de activitate. Răspunsurile (astfel se intitulează capitolele cărții, ca o urmare a convorbirii reporterului cu oamenii muncii) „zidarului, celui ce înalță uzine, oțelărilor, celui ce face pantofi, olarului, celui ce lucrează la strung, constructorului de nave, minerului, laminoristului, celui ce pescuiește pe mare” contribuie, pe lângă comentariul autorului, la conturarea, rînd pe rînd, a portretelor respective. În zugrăvirea acestor portrete Pop Simion folosește de multe ori o paletă generoasă, purtătoare a unor culori care-l permit să evocă autentic chipul interlocutorului său. Oamenii înfățișiți își descoperă trăsăturile distinctive, proprii constructorilor socialismului care, simțind bucuria unei munci efectuate în deplină libertate, sînt stăpîniți nu mai puțin și de simțul răspunderii pentru ceea ce realizează ei în uzine, fabrici și pe marile șantiere ale țării.

Portretele pe care ni le comunică Pop Simion mai subliniază însă și un alt fapt caracteristic, și anume că, în cadrul noilor relații de viață și muncă ce se instăpinesc în societatea noastră, nu se făuresc numai bunuri materiale, ci se formează și noi conștiințe. „Așa că el construiește la Onești nu numai case, ci și conștiințe”, ni se spune despre zidarul Novitzki, care depune o deosebită și părintească grijă în combaterea rămășițelor vechi din mentalitatea unor membri ai brigăzii lui.

În genere, scrisul lui Pop Simion e ferit de o falsă literaturizare. Relatările sale nu ocolesc lirismul, dar acesta nu e iscat de un entuziasm facil. Comentariul reporterului, de avînt reținut, e convingător pentru că se aplică strict la obiect, direct și precis, fără divagații de lefin conventionalism. Menționăm, printre altele, portretul Eroului Muncii Socialiste Tripsa, al benistului Erdős Francisc și al operatorului Găină Ioan, ultimii doi crescuți și educați la școala Bicăzului. Ne reținem atenția paginile de un susținut ritm epic închinat „pescuitorilor pe mare” sau acelea de discret lirism dedicate noului peisaj al Bicăzului. Pe alocuri însă, datorită unui ton abstract și declarativ, unele portrete nu realizează ceea „înfațișare în mișcare a muncitorului” dorită de autor. În asemenea cazuri, deși „modelele” sînt prezentate cu toate calitățile lor reale, caracterizarea rămîne exterioară; așa de pildă, portretul prim-topitorului Furtună apare neanimat, fixat în rama limitativă a unor considerații generale, deci fără putință de individualizare. La fel se întîmplă și cu „constructorul de nave”. Cu excepția unor asemenea pagini în care intensitatea „vibrației omenești” scade, „Orele calde” își mențin temperatura lor ridicată, multumită, fără îndoială, talentului autorului, dar și capacității sale recunoscute de a recepta însuflețita noastră realitate socialistă.

O mie de dolari pentru un mort și aceasta de patru ori pe minut

Mizeria unui întreg continent aduce monopolurilor americane profituri cu mult mai mari decît cele pe care le dobîndeau conchistadorii jefuitori ai templelor vechilor civilizații. Fiecare dolar investit în această zonă aduce un profit de 3,17 dolari. Din America Latină se scurge în Statele Unite un torent continuu de bani: aproape 4.000 dolari pe minut, 5 milioane de dolari pe zi, 2 miliarde de dolari pe an. Aici, poate mai mult ca oriunde în lume, dolarul apare mînjit de sînge și suferință. Pentru că asemenea profituri fabuloase în mîinile unui mînunchi de monopolisti din S.U.A. înseamnă pentru cei 200 milioane de latino-americani foamete și moarte. În America Latină mor de foame, de boli care ar putea fi combătute sau din cauza bătrîneții premature 4 oameni pe minut. În 15 ani au murit acolo de două ori mai mulți oameni decît în primul război mondial și această situație continuă. „O mie de dolari pentru un mort — iată prețul a ceea ce se numește imperialism, se arată în cea de-a doua Declarație de la Havana. O mie de dolari pentru un mort și aceasta de patru ori pe minut”.

În numeroase țări ale Americii Latine, cercurile guvernante încearcă să înșele masele care cer o reformă agrară radicală, cu promisiuni că le vor ajuta să se

instaleze pe pămînturile necultivate. Dar acestea sînt pămînturile cele mai puțin fertile, cele mai depărtate de centrele urbane și de căile de comunicații. Țăranii „ajutați” să colonizeze aceste terenuri s-ar îngloda în datorii.

O asemenea spoială de reformă agrară o preconizează și Romulo Betancourt, președintele Venezuelei. Masele însă resping simularele de reformă agrară.

Progres sau haos?

Zecile de milioane de țărani ai Americii Latine au găsit, în lupta lor pentru reforme agrare reale, un exemplu însuflețitor în realizările Cubei. Influența exemplului cuban asupra zecilor de milioane de țărani săraci din celelalte țări latino-americane provoacă o vie îngrijorare în cercurile guvernante din S.U.A.

„Viața plină de mizerie apăsătoare și de deznădejde mută — scria recent un trimis special al revistei americane „Progressive” — este încă în America Latină o caracteristică generală. Dar dincolo de pereții putrezi ai colibelor în care milioane de latino-americani luptă pentru existență, dincolo de zidul ignoranței care înconjoară majoritatea analfabetă, se ascunde o puternică încercătură revoluționară. America Latină reprezintă dinamita direct în pragul nostru. Și o parte din această dinamită a și explodat”.

Încercările de a amăgi America Latină, de a ostoi cît de cît nemulțumirea ei prin așa-numita „Alianță pentru progres”, lansată cu surle și trîmbițe cu un an în urmă, promisiunea S.U.A. de a da acestor țări cîteva sute de

Cu toate boccelele într-un cărucior, nenumărate familii de țărani cutureleră drumurile Braziliei, în speranța că vor putea găsi undeva de lucru și vor scăpa astfel de spectrul foamei.

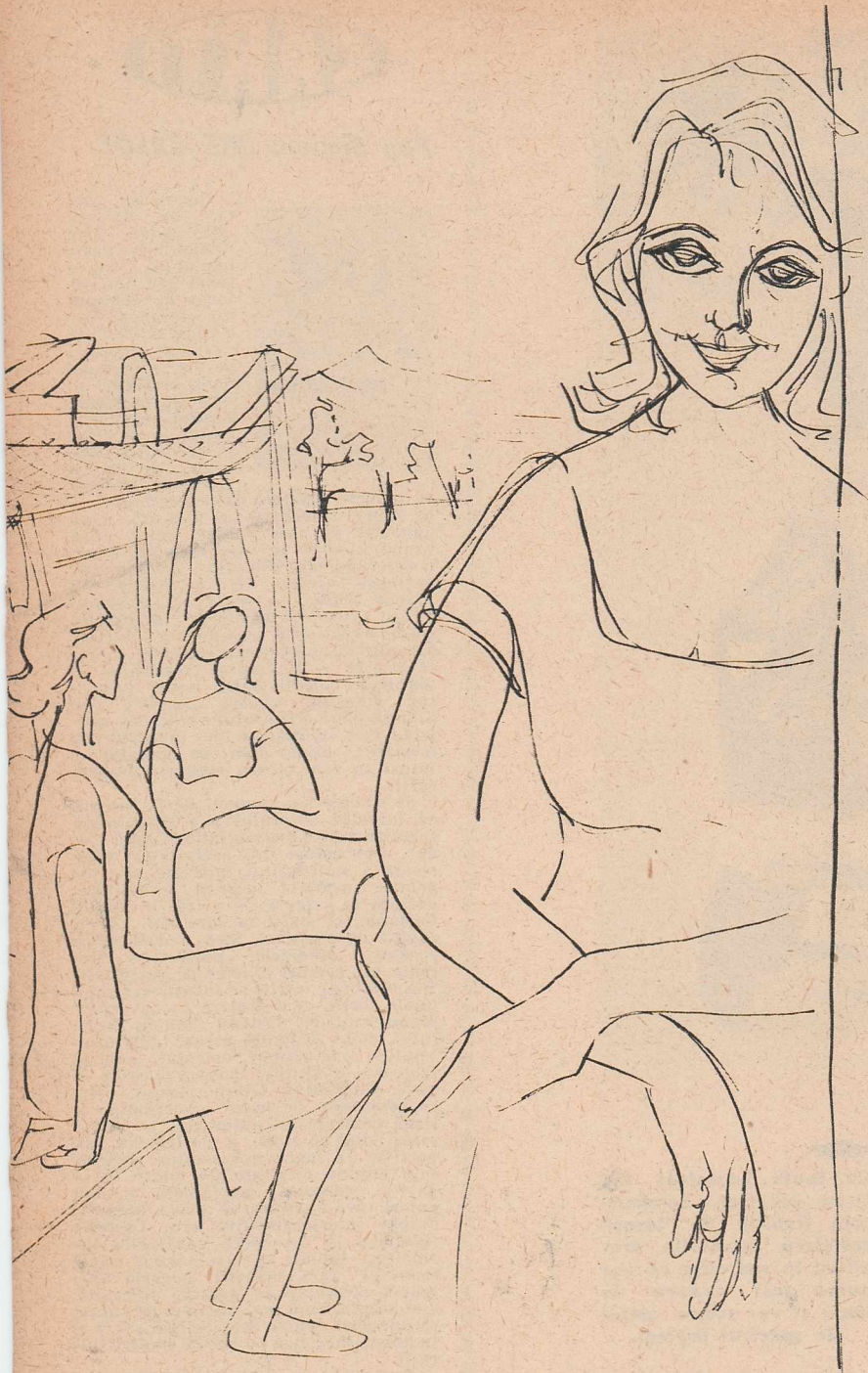
milioane de dolari — care nu reprezintă decît o infimă parte din sumele jefuite de monopolurile americane din acest continent în suferință — sînt încercări desperate și zadarnice. „La un an după ce președintele Kennedy a anunțat Alianța pentru progres — recunoștea recent revista „U. S. News and World Report” — America Latină pare să fie destinată mai degrabă haosului decît progresului”. Acest continent „se zbate în dificultăți mai mari decît cele existente înainte de începerea programului”.

Revista nord-americană ne ajută să pătrundem tîlcul termenului „haos”, amintind că, în septembrie trecut, în Mexic, țărani flămînzi s-au răscolit, că cererile de reformă agrară sînt tot mai insistente în Brazilia, Chile, Peru, Paraguay, Ecuador, Salvador, Panama.

După aproape o jumătate de mileniu de aspirare, popoarele Americii Latine se ridică cu tot mai multă fermitate în lupta pentru o dezvoltare economică independentă, pentru posibilitatea de a folosi bogățiile imense ale acestui continent în scopul progresului social. Și, în această luptă, un rol important îl joacă zecile de milioane de țărani urgișiți, care cer dreptul la o viață omenească.

Sorin STRUJAN

Tralan STOICA

se asigură că nu-i curent și după ce deschiseră fereastra chiar spusese:

— Nu. Nu-i curent.

Celălalt îl auzi și-l întrebă:

— De ce se cheamă tot curent două feluri de curent?

Altcineva poate că n-ar fi înțeles și ar fi cerut lămuriri, dar bărbatul cel înalt înțelegea întotdeauna și nu cerea niciodată lămuriri. El răspunse foarte convingător:

— Așa.

Se vede însă că numai atîta nu-l mulțumi și de aceea adăugă:

— Nu-s numai două. Sînt mai multe feluri de curent. Unul îl face vîntul, altul îl face apa, altul electricitatea...

— Tot așa și cu broaștele! — înțelese celălalt. Unele trăiesc în apă, altele trăiesc în uși.

— Cele din uși nu trăiesc — îl corectă bărbatul cel înalt.

— Știu, dar așa vine vorba... Cîteva clipe tăcură, privind pe fereastră. Trenul străbătea o cîmpie fără sfîrșit. Stîlpii de telegraf alergau unul după altul.

Pe culoar, prin spatele lor, trecu un bătrîn cu bonetă albă și cu șorț alb, sunînd dintr-un clopoțel.

Bărbatul cel mic se interesă:

— De ce sună din clopoțel?

— Ne cheamă la vagonul restaurant. E gata masa.

— Dar mie nu mi-e foame!

— Noi nici nu mergem.

— Foarte bine. Stăm și ne uităm afară. Vrei să numărăm stîlpii?

— Să-i numărăm!

— Încep eu! Unu...

— Doi...

— Trei...

— Cinci...

— L-ai uitat pe patru.

— Nu l-am uitat. Îl spun acum: patru...

— Cinci...

— Pe cinci l-am spus eu. Altul...

— Șase...

— O mie patru sute șaptezeci și un măr... și un crocodil... și o peniță!

— Numărul ăsta nu există.

— L-am făcut eu ca să rîdem!

Și riseră amîndoi.

singur celălalt. Mai bine ar face altceva.

— Ce?

— Știu eu?! Ar putea face tractoare, ca tine. Și eu tot tractoare o să fac! Numai că eu o să le fac albastre. Și mai mici...

Apoi, arătînd cu degetul spre grădiniță:

— Ce scrie acolo, din flori?

— „Trăiască pacea”.

— Asta scrie peste tot!

— Așa-i cu pacea asta. E nevoie de ea peste tot.

— Și noi doi avem nevoie de ea?

— Foarte mare nevoie!

— Să scriem atunci și noi, în grădina noastră. Scriu eu dacă mă înveți. Pe „A” și pe „N” îi știu.

— „N” nu ne trebuie.

— Lasă, poate că ne trebuie!

Locomotiva fluieră scurt și trenul porni mai departe.

Bărbatul cel mic se întoarse și, lipindu-și nasul de geamul compartimentului, se uită înăuntru.

— Ne-a păcălit — zise. Tu i-ai spus să doarmă și ea citește.

Se uită și bărbatul cel înalt și zîmbi:

— Parcă noi n-am păcălit-o!

— Cum?

— Ea crede că eu am fumat și uite că am avut ambiție să nu fumez și n-am fumat.

— Chiar așa! Am stat de vorbă... Uite, mie mai mult și mai mult îmi place să stau de vorbă cu tine. Te iubesc foarte mult.

— Îmi faci declarații... în public? — rise bărbatul cel înalt.

— Nu ne aude nimeni. Dacă ne-ar fi auzit cineva nu ți-aș fi spus.

— De ce?

Bărbatul cel mic se prefăcu că nu aude. Își făcu din pumni un binoclu și se uită cu el în zare. Acolo se vedeau munții.

— În munți sînt case?

— Sînt cabane. O să le vezi.

— Seamănă cu casele?

— Păi, sînt chiar niște case, numai că se numesc cabane.

— Sînt și lupi în munți?

— Nu ne e frică nouă de ei!

— Și urși?

— Nici de ei nu ne e frică!

— Adevărat. Nouă nu ne e frică de nimic. Eu mă gîndeam la... — și făcu un gest scurt cu capul spre compartiment. Adică... am uitat... ea o să fie cu noi.

Iar noi o s-o apărăm. Eu o s-o țin de o mină și tu de o mină. Da?

— Întocmai. Și o să cîntăm.

— Eu o să-i culeg o floare albă!

— Și eu tot una albă!

— Atunci cum o să știe care e de la mine și care e de la tine?

— De ce să știe?

— Eu vreau să știe!

— Eu nu vreau!

Atunci, pe neașteptate, se deschise ușa compartimentului și un glas de femeie întrebă:

— Ce faceți, tovarăși, vă cerțați?

— Un pic — răspunse bărbatul cel înalt.

Bărbatul cel mic nu spuse nimic. Lui îi plăcu că fusese numit „tovarăș” și, rîzînd, repeta cuvîntul ăsta în gînd, privind pe fereastră cum alegă stîlpii.

Dar ce stîlpi caraghioși! Cînd îi număra băiatul, după al treilea venea întotdeauna al cincilea și după al optulea venea al două sute șaptezeci și șaselea! Numai cînd îi număra tatăl, socoteala ieșea exact... Dar asta n-avea importanță. Erau împreună și se simțeau bine că puteau sta de vorbă ca între bărbați.

între „bărbați”

de Octav PANCU - IAȘI
Ilustrație de Tia PELTZ

— Întinde-te nițel. Poate tragi și un pui de somn. Noi ieșim pe culoar să fumăm.

— Iar?

— Patima, dragă... Încearcă să ațipești.

Bărbații ieșiră pe culoar. Bărbatul cel înalt scoase din buzunarul de sus al hainei un creion. Îl răsuci în palme, îl bătu îndelung cu capătul neascuțit de unghie și abia apoi îl băgă în gură și se aplecă să ceară foc.

Celălalt se înalță pe vîrfuri, întinse mîna spre vîrfurile creionului și pocni din degete.

— S-a aprins?

— Da, mulțumesc.

Bărbatul cel înalt trăgea din țigară cu mare poftă. Își țuguia buzele și dădea drumul fumului puțin cîte puțin.

— Faci rotocoale?

— Îhi.

— Cîte?

— Încerc să fac vreo sută, dar dacă mai dau și cîteva peste normă nu mă supăr.

— Tu întotdeauna dai și peste normă — rise stăpînul brichetei, și nu se gîndi la rotocoale.

— Asta-i drept — rise și fumătorul, și nici el nu se gîndi la rotocoale.

Pe urmă deschiseră fereastra. Mai întii însă bărbatul cel înalt

Trenul se opri într-o gară mică. Poate chiar că nici nu era o gară, ci o haltă. În dreapta avea o grădiniță cu flori și în mijlocul grădiniței o fîntînă.

— Cît de adîncă e fîntîna?

— Întrebă cel care de obicei întreba cîte ceva.

— Nu m-am uitat. Asta trebuie s-o știe ciutura. Ea intră în fîntînă.

— Ce-ar fi dacă cineva ar săpa o fîntînă atît de adîncă încît să nu-i dea nimeni de fund?

Bărbatul cel înalt se gîndi ca să-i răspundă, dar nu mai fu nevoie.

— Ar fi o prostie — își răspunse

COMERTUL CU ABRA CADABRA

Friedrich Wittstock, un domn cu infățișare respectabilă, îmbrăcat într-un halat de un alb imaculat, își conduce pacientul în cabinet. Îi ia mîna și, după ce-l privește lung, cu insistență, în ochi — pînă ce omul, stînjinit, își ferește privirea — rostește pe un ton grav:

— Abracadabra.

Apoi rămîne cu ochii ațintiți în tavan, concentrat. Vizitatorul se uită și el atent, dar pe tavan nu scrie nimic. Tăcerea durează cîteva clipe lungi. Apoi, dintr-o dată, cu un zîmbet fericit (a găsit ce căuta), omul cu halat spune iar:

— Abracadabra.

Pare-se că asta e părerea lui și, fără îndoială, e greu să-l contrazici. Dacă zice omul „abracadabra“ cu atîta convingere, o fi știind el ceva...

Un redactor al ziarului german „B.Z. am Abend“ a făcut o anchetă la una dintre numeroasele întreprinderi care se ocupă cu comerțul zodiacelor, cu popularizarea ultimelor „noutăți“ în ce privește ... încrucișările de stele, cu ghicitul în nisip sau în noroi. Gazetarul a aflat că întreprinzătorii care se ocupă de treburile acestea nu sînt — ca în vechile povești — niște babe zgrițuroaice care folosesc fierturi magice și locuiesc în niște colibe dărăpănate. E vorba despre o întreprindere pe acțiuni care are și magazine pe străzile Berlinului occidental. Cu ce se ocupă această întreprindere? Cu desfacerea pe scară largă a unor mari cantități de horoscoape și buletine grafologice. Cel care conduce întreprinderea este însuși „maestrul“ Friedrich Wittstock, care se intitulează: „astrolog, cosmopsiholog, grafolog, ghicitor în nisip“. Cartea sa de vizită, foarte bogată, mai cuprinde și alte numiri, tot atît de „științifice“. Întreprinderea are drept clientelă bătrîne superstițioase, adolescenți creduli și alți naivi de toate categoriile.

Iar „specialiștii“ sînt importați în special din Germania occidentală, unde astrologia, ocultismul, magia neagră, albă sau albastră cu dungi constituie o adevărată industrie de șarlatanism, cu clienți de toate categoriile, o industrie organizată cu grijă, avînd drept scop să semene și să cultive ignoranța, credința în supranatural, superstițiile de soiurile cele mai diverse.

Evident că atmosfera de neliniște, de teamă, de nesiguranță, întreținută în rîndurile populației

din Berlinul occidental, constituie un mediu propice pentru asemenea „industrie“. Cînd zeci de publicații încearcă să-și convingă cititorii că ziua de mîine trebuie privită cu spaimă, sigur că nu pot lipsi naivii care să încerce să-și ghicească viitorul în stele.

În Berlinul occidental, astrologii și ghicitorii — deși există o armată întreagă de asemenea fabricanți de iluzii — o duc cum nu se poate mai bine. În timp ce studenții, de pildă, sînt nevoiți, pentru a-și asigura plata cantinei, să spargă lemne și să scuture covoare la casele mai bogate, oamenii ca Wittstock realizează cîștiguri importante.

Centrul Berlinului occidental este plin de specialiști de genul lui Wittstock. „Cea mai veche librărie specială pentru astrologie și ocultism“, una dintre oficinele acestui comerț, a editat un prospect conținînd 366 de titluri de lucrări din acest domeniu „intelectual“. Iată cîteva: „Practica contactului cu lumea de dincolo“, „Investirea cu simțuri a celor lipsiți de simțuri“. Tot în același prospect ni se vorbește și despre „celebra“ lucrare — atenție! — „Despre alifia vrăjitoarească“ (cu 100 de rețete). Nu lipsește nici una: 100 în cap!

Evident că revanșarii vestgermani nu puteau lăsa uitării o anumită tradiție a ghicitului în cafea și a horoscoapelor. Hitler avea în jurul lui o serie întreagă de șarlatani care-i citeau în stele „gloriosul său viitor“ (despre șoricioaică nu spuneau nimic). William Shirer, în cartea sa „Cel de-al treilea Reich, de la origine la cădere“, povestește că, numai cu cîteva ore înainte de sinucidere, Hitler și-a consultat horoscopul în care era vorba despre marile succese care l-ar fi așteptat... prin 1948.

În epoca în care oamenii au reușit să străbată spațiul cosmic, în care au fotografiat fața nevăzută a Lunii, în epoca unui nemaivăzut avînt al științei, în Berlinul occidental se vinde pe preț destul de piperat așa-numita: „pendulă spirală magică“. Îi dai drumul, pendula face bîng-bîng și în două minute și treizeci și șase de secunde afli tot viitorul, absolut totul.

În epoca sputnicilor nu e însă nevoie de „pendula magică“ ca să ghicești că asemenea șarlatanii, oricîte eforturi ar face partizanii lor, nu au viitor.

Florin MUGUR

„Ești născut în zodia Berbecului și ai ochii verzi? Concluzia nu poate fi decît una singură: trebuie să te ferești de numărul 29. Așa spun stelele și stelele nu mint“. În schimb mint cît pot horoscoapele cu asemenea texte, pe care le publică în fiecare săptămînă ziarele și revistele din Berlinul occidental. Există chiar și „firme specializate“ în comerțul cu zodiac. O șarlatanie veche urmînd să abată atenția oamenilor de la adevăratele probleme ale viiului. O șarlatanie veche, care însă continuă să îmbogățească destui paraziți.

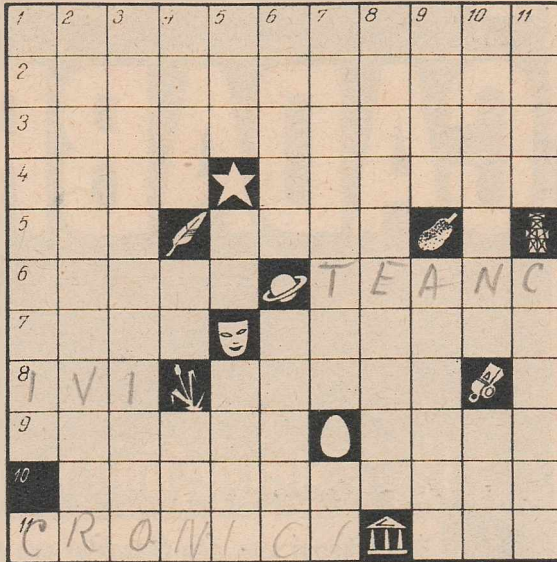
E BINE SĂ ȘTIM

VECHI

ORIZONTAL:

1) Vechi șarlatan francez, ghicitor în... stele (1503-1566). 2) Disciplină științifică, cunoscută încă din vechime (adj.). 3) O sferă foarte... înaltă. 4) Străvechea emoție a actorului — Unul care cîntă vechi cîntece de... or și dor... 5) Horațiu în „Pînă Blanduziei” sau Ștefan cel Mare în „Apus de soare” — Veche denumire a țefelului. 6) Duzi — Hirtii peste hirtii (sing.). 7) Pălărie pe care o purtau pe vremuri magistrații din țara noastră — Braț cu stufăriș în Delta. 8) A apare — Preumblări. 9) Prins în nituri — Pericol. 10) Stațiune pe litoral, nu departe de străvechiul Tomis. 11) In ele se învechesc... manuscrisele — Legendă din antichitate.

VERTICAL: 1) Erou popular din vechile legende orientale. 2) Aparținind unor vechi triburi germanice din răsărit (fem. pl.). 3) Luminos. 4) Popor ce a trăit în vechime prin părțile noastre — Material pentru vechi cămăși! (sing.) — Localitate în U.R.S.S. 5) Afluent al Dunării — Neculce Ilarion — Țiganca

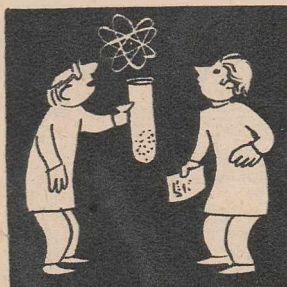
cu ochii sprintari dintr-o veche romană. 6) Electrode pozitiv — Mijloc arhaic de transport pe cărările munților. 7) Vechi cărturar moldovean (sec. al XVII-lea) — Pronume. 8) Arene pentru spectacole... antice. 9) Lac în Suedia — Concepție filozofică, ce spulberă vechi credințe și superstiții. 10) Patria lui Bogdan Hmelnițki și a legendarilor cazaci zaporojeni, astăzi republică sovietică — A cunoaște. 11) Localitate și trecătoare în Elveția — Ou vechi (nu chiar de pe vremea lui Columb!).

Noutăți științifice și tehnice

Ultrasunetul și caria dentară

Nu este prima oară cînd se vorbește despre ultrasunet în legătură cu stomatologia. Un medic și un inginer din Japonia au construit de curînd un nou aparat care, cu ajutorul ultrasunetelor, distruge partea de țesut atinsă de carie. Aparatul, care seamănă ca aspect cu un creion bine ascuțit, se introduce în carie, unde, fără a provoca durerea ce însoțește în mod obișnuit asemenea operații, omoară nervul și împiedică răspîndirea procesului de infecție.

Condiții de viață „imposibile”. Și totuși...

Doi oameni de știință australieni au reușit să realizeze în condiții de laborator o nouă formă de adaptare la mediul a unor bacterii. Ei au pus aceste organisme în situația de a se adapta unor

condiții la prima vedere imposibile pentru viață.

Se știe că unul din elementele fundamentale ale organismelor vii este hidrogenul, care intră în componența apei din țesuturi. Cel doi savanți au încercat să înlocuiască atomii de hidrogen din țesuturi cu atomi de deuteriu — un izotop al hidrogenului a cărui greutate atomică este de două ori mai mare.

Ei și-au început experiențele cu bacterii pe care le-au pus într-un vas cu „apă grea” (în care atomii de hidrogen sînt înlocuiți cu atomi de deuteriu). Atîta timp cît bacteriile nu s-au adaptat la noul mediu, procesul normal de diviziune a celulelor a fost tulburat, iar la unele dintre ele s-au observat malformații. După un timp însă totul a reîntors în normal.

Este de remarcat că noile bacterii au pierdut posibilitatea de a fabrica pigmenți coloranți, devenind „albinoși”, dobîndind în schimb capacitatea de a suporta doze mari de radiații, distrugătoare pentru bacteriile obișnuite.

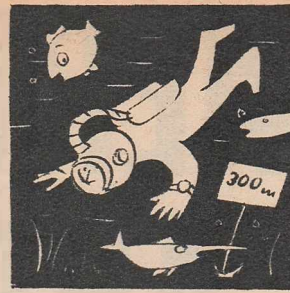
Experiențele continuă.

Arheologie... electronică

„Arheologul electronic” este de fapt un potențiomteru care este folosit la descoperirea... mormintelor etrusce, monumente ale străvechii civilizații care a înflorit cîndva pe pămîntul Italian.

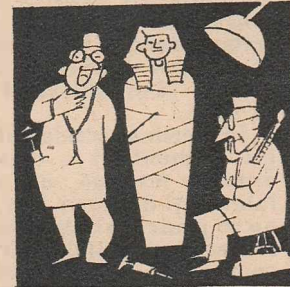
Cum funcționează „arheologul electronic”? Foarte simplu. Electrozii sînt înfipti în pămînt, iar anumite devieri ale acului aparatului indică prezența unor obiecte îngropate în locul respectiv.

Nou record de cufundare în apă

Matematicianul elvețian Hannes Keller a stabilit un remarcabil record de cufundare sub apă în costum de scafandru ușor: 300 m, față de 150, vechiul record. El a folosit pentru respirație un nou amestec de gaze, a cărui formulă o ține deocamdată secretă.

Pentru a ajunge la cel mai potrivit amestec — element de importanță esențială pentru succesul cufundării — Keller a ținut seama de modificările biochimice ce au loc în organismul uman sub influența presiunilor mari, găsind diverse formule de „cocteiluri” de gaze, în funcție de adîncime. Rezultatul? În timp ce un scafandru care folosește pentru respirație numai oxigen nu poate coborî decît pînă la 60 m, Keller a reușit să se cufunde la o adîncime de cinci ori mai mare.

Pacientul a murit acum... 5.000 de ani

Ziarele americane au relatat nu de mult că într-un muzeu orașenească din statul Mississippi o mumie aflată într-o stare avansată de descompunere n-a putut fi îngropată, deoarece specialiștii n-au reușit să stabilească cauza morții respectivului cetățean al Egiptului antic — condiție indispensabilă pentru ca autoritățile să permită „înmormîntarea”.

Există însă temeiuri să se presupună că mumia va fi totuși îngropată în pămînt american și chiar în modul cel mai legal cu putință. În ultimul timp, specialiștii au găsit posibilități să stabilească care au fost bolile de care sufereau unii dintre acei oameni ai antichității ale căror corpuri au fost mumificate. Societatea de medicină din Anglia informează că, printr-un mijloc de raze X, s-au putut descoperi la o mumie urme de artrită. Cu ajutorul aceleiași metode s-au constatat și semne de tuberculoză. Date de acest gen au confirmat părerea că egiptenii antici sufereau de boli cunoscute și azi, ca podagra, pneumonia, pietrele la ficat și rinichi.

„Organe de simț” electronice?

Chirurgul sovietic B.V. Ognev a reușit să creeze niște „proteze” nervoase experimentale care înlocuiesc cu succes nervii acustici și optici ai cîinelui.

Pe „modelul-proteza” au putut fi înregistrați curenți biologici, care se deosebesc foarte puțin de cei emiși de nervii naturali.

În momentul de față se studiază posibilitatea obținerii unor electrozi mai perfecționați, din conductori metalici și semiconductori, pentru transmiterea biocurenților. În măsura în care va fi perfecționată, noua tehnică va deschide în medicină perspective deosebite.

Dezlegarea jocului apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Hasek—Atacat. 2) Un— Patrulă—O. 3) Sadoveanu—Bp. 4) A—Alecsandri. 5) Rumeri—R—Aar. 6) N—Ti—Cintec. 8) Tir—Ney—Oase. 8) Atom—L—Cu—Ca. 9) Cavaleri—Tun. 10) Aril—Verne—U. 11) Ninon—Cusmă. 12) I—Erol—Suppe.

De vorbă cu medicul

Cum să tratăm rănilile pînă la sosirea medicului

Rana sau plaga reprezintă o întărire pe bruscă a integrității pielii și a sutiurilor care se află sub ea.

Cel care dă unui rănit primele îngrijiri va trebui să aibă ca primă grijă curățenia propriilor sale mâini. Pe acestea, degetele vor fi șterse cu tampon înmuiat în tinctură de iod în lipsa iodului, după ce am spălat și nile cu apă și săpun, le vom spăla alcool fără a le usca. Apoi trecem la îngrijirea rănilii: ștergem pielea jurul ei cu tinctură de iod și turnăm rană apă oxigenată, acoperind-o apoi cu comprese sterile peste care vom pune un tampon de vată și vom trage o fâșie. În lipsa pansamentelor sterile se folosesc bucăți de pînă fiartă în apă în care adăugăm puțină sare.

Dacă pe rană se observă urme de pămînt sau de alte corpuri străine, acestea trebuie îndepărtate, spălînd rana cu apă sărată fiartă. În aceste cazuri este absolut necesară o injecție cu antitetanic.

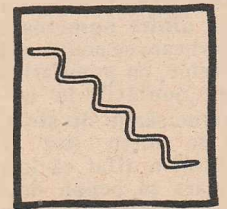
Hemoragia însoțește aproape totdeauna rana: Dacă e vorba numai de o hemoragie superficială a capilarelor sau venelor mici, hemoragia încetează de la sine dată printr-o strîngere a rănilii, făcîndu-se comprese sterile. În cazul în care rana a afectat vase mai mari, hemoragia nu se oprește ușor și viața rănitului este în primejdie. Dacă sîngele ce țîșnește de culoare roșie, vie, este vorba de hemoragie arterială și atunci, în absența medicului, se poate încerca opri hemoragia, comprimînd puternic țesuturile de deasupra rănilii. Cînd plaga atinge pe unul din membre, se strînge mușchii piciorului respectiv cu o batistă sau un tub de gumă. Pentru a evita o hemoragie, această compresie nu trebuie să dureze mai mult de o oră, o jumătate. Dacă medicul nu s-a prezentat încă, vom slăbi strîngerea lăsînd sîngele să curgă cîteva minute, după care vom strînge din nou legătura.

În cazurile de hemoragie venoasă pe care o recunoaștem după culoarea roșie închisă a sîngelui ce se scurge mod continuu — este suficient să comprimăm țesuturile de dedesubtul rănilii

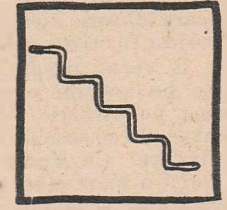
Dr. Silviu GHERA

CE SÎNT ACEȘTEA

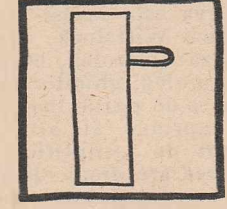
CÎTEVA GHICITORI DISTRACȚIVE

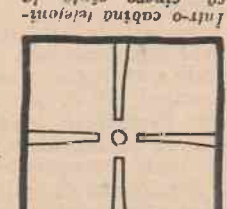
Un șarpe urcă scara.

Un șarpe coboară scara.

Într-o cabină telefonică, cineva cîntă la trombon.

Patru electrozi acționează asupra cîntătorului.

Patru electrozi acționează asupra cîntătorului.

(Din „PARIS MATCH”)

● La teatrul din Kaluga, orașul în care și-a petrecut cea mai mare parte a vieții sale marele savant rus, părintele astronauticii, Konstantin Eduardovici Tsiolkovski, și unde trăiesc și azi fiica și nepoții săi, a avut loc premiera unei piese închinată vieții și creației genialului învățat. Piesa aparține dramaturgului K. Bedlinski și este intitulată „În întâmpinarea stelelor”.

● În 50.000 de exemplare s-a tipărit la New York cartea autobiografică a lui Gherman Titov „De 17 ori zorile cosmice”. Cartea cuprinde întâmplări interesante din perioada copilăriei, studiilor și antrenamentelor vestitului cosmonaut.

● O expoziție neobișnuită de artă plastică s-a deschis la Paris. Aci n-au expus pictori sau sculptori consacrați, ci artiști dramatici și scriitori pentru care pictura reprezintă doar „vloara lui Ingres”. Printre expozanți s-au numărat actorul Jean Marais și scriitoarea Françoise Sagan.

● De o caldă apreciere din partea cititorilor și a criticii literare s-a bucurat debutul în literatură al tinerei Erika Michel Wagner, fostă vizitatoare într-o librărie din R.D. Germană. Povestirea ei „Unde e Ruth?” și poeziile „Te cauți, veac XX” și „Strada comunismului” învederează un talent autentic în plină dezvoltare.

● Recent a încetat din viață în orașul Oxford din statul

Mississippi (S.U.A.) marele scriitor american William Faulkner. Născut în anul 1897 într-o familie de fermieri scăpătați, Faulkner a îmbrățișat de tânăr mai multe profesii, printre care acelea de zăgrav, ziarist,

fermier, vânător. El a debutat în jurnalistică în 1922, iar în 1926 a publicat primul roman. În opera sa Faulkner a descris viața chinuită, complexă, contradictorie a oamenilor din Sudul înăpoiat al Statelor Unite. În 1950 creația literară a lui Faulkner a fost încununată cu Premiul Nobel.

● De un binemeritat succes s-au bucurat în Italia concertele

artistei și cântăreței franceze Catherine Sauvage (în fotografie). În sala „Il Teatro Club” din Roma unde s-au produs nu demult Juliette Greco și Charles Aznavour, Catherine Sauvage, supranumită „intelectuala cîntecului”, a interpretat, printre altele, melodii de Bertolt Brecht, Federico Garcia Lorca, Kurt Weill, Louis Aragon.

● O covârșitoare impresie asupra spectatorilor din capitala Italiei a lăsat filmul documentar antifascist

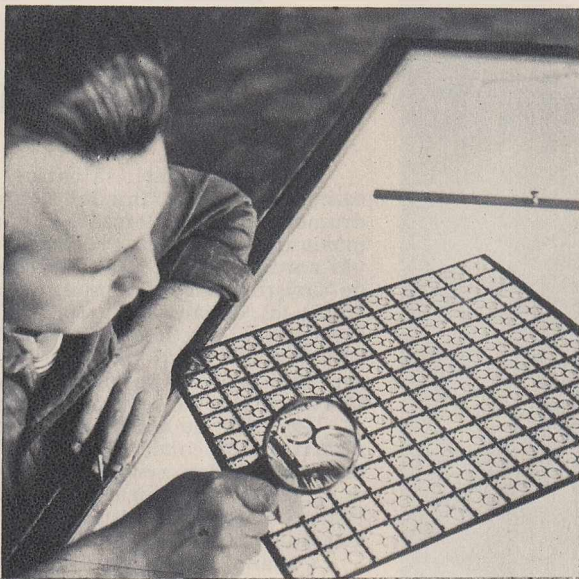
purtînd — paradoxal — titlul „La arme, sistem fasciști”. După scenariul și în regia Ceciliei Mangini, Lino del Fra și Lino Micciché, această realizare avertizează asupra gravului pericol pe care-l reprezintă pentru poporul italian recrudescența fascismului. La vizionarea organizată de către ziarul „Paese Sera”, elemente fasciste au încercat să provoace dezordine, răbind cîtiva spectatori. În fotografie, cetățeanul Edmondo Rotogno, una din victimele agresiunii.

Fotocronica FLACĂRII

PRIMA ZI ÎN PRODUCȚIE. Un grup de tineri absolvenți al școlii profesionale de pe lângă uzinele „Semănătoarea” din București sînt primiți cu multă dragoste de tovarășii lor mai vîrstnici în prima zi de muncă în uzină.

ÎN TURNEU PRIN TOATĂ ȚARA. Ansamblul de cîntec și dansuri al C.C.S. se află în prezent într-un mare turneu prin țară, prezentînd publicului spectacolul „Visuri îndrăznețe”.

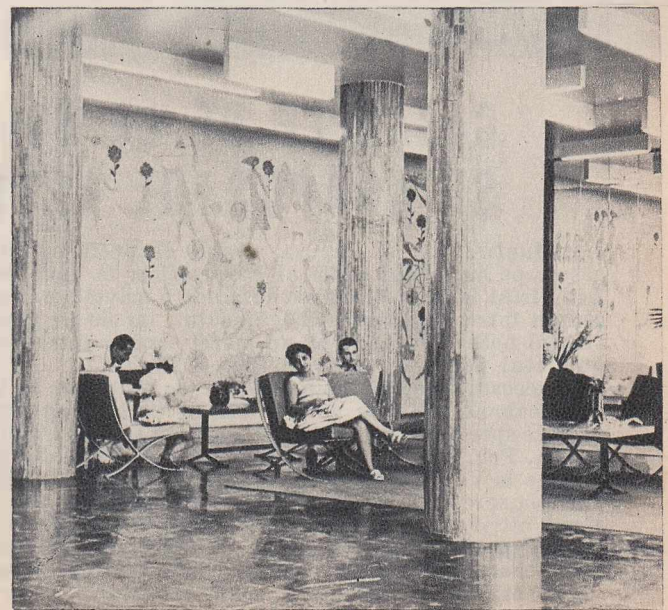

ÎN CINTEA FESTIVALULUI DE LA HELSINKI, în țara noastră a fost tipărită o nouă emisiune de timbre postale.

HOLUL HOTELULUI AMBASADOR din Capitală, de curînd renovat și decorat cu o frescă aparținînd pictorului Jules Perahim.

PENTRU A ȘASEA OARĂ. Învingînd echipa „Rapid” cu 5-1, fotbalistii clubului „Steaua” au cîștigat Cupa R.P.R. pentru a șasea oară.

LA DRUM!...

Iată-ne din nou în anotimpul drumeției. Ne cheamă pădurea răcoroasă și potecile ce duc la cabane. Ne cheamă poienile și defileurile, văile umbrite și înălțimile pline de soare. Ne cheamă muntele, râurile, marea...

Pagina de față, ca și cele ce vor mai urma, își propun să vină în ajutorul celor ce doresc să viziteze locuri noi, cabane necercetate, frumuseți încă necunoscute ale patriei noastre minunate.

Câteva sfaturi practice în legătură nu numai cu alegerea itinerarului, ci și cu întocmirea echipamentului, cu protejarea sănătății, cu valorificarea din plin a timpului destinat excursiilor vor fi, poate, utile nu numai începătorilor în ale turismului.

Vă dorim excursie plăcută!

CABANA PIETRILE

Iubitorii naturii sălbatice, ai potecilor mai puțin străbătute de oameni ori ai întâlnirilor neprevăzute cu caprele negre, aleg pentru drumeție Munții Retezat. Cabana Pietrile, aflată în partea de nord a masivului, e așezată pe Valea Stănișoarei, în vecinătatea principalelor văi nordice: Valea Rea, Pietrile și Sebeș. Toate aceste văi sînt folosite de turiști pentru a se apropia prin partea aceasta de virful Reteza (2.484 m), de șaua Bucurii (2.206 m), de Peleaga (2.511 m), de costurii Galeșului și ale Slăveului ori de unele din numeroasele lacuri răspândite pe tot întinsul masivului. Tot de la cabana Pietrile pleacă mai ușor cei care, pe baza aprobării Comisiei pentru monumentele naturii, vor străbate zona de interes științific de pe Valea Gemenilor.

Punctele de acces ale cabanei sînt două: cei ce vin din partea de răsărit a țării coboară din tren la halta Ohaba de sub Piatră, aflată pe linia ferată Petroșeni-Subcetate, iar cei care sosesc din partea de apus se opresc la halta Cîrnești, pe linia Caransebeș-Hațeg. Ascensiunea spre Pietrile începe din satul Nucșoara (650 m), care se află la egală distanță atât de Ohaba cît și de Cîrnești: 13 km.

Cabana este situată la altitudinea de 1.550 m; este luminată electric și oferă condiții bune de cazare.

Un amănunt interesant: în fiecare vară, turiștii veniți din toate colțurile țării își pot instala corturi proprii în imediata vecinătate a cabanei, pe piciorul Lolăii.

Fotografii de Gh. VULPA

Lacul Iezer.

CABANELE DE LA VOINA ȘI ADĂPOSTUL IEZER

Munții Iezer și Păpușa, destul de puțin cercetați de turiști, se găsesc pe versantul sudic al Făgărașilor, la apus de Piatra Craiului. Din virful Iezer (2.468 m) se deschide o priveliște deosebit de frumoasă asupra întregului lanț al Făgărașului, iar de pe Păpușa (2.378 m) privitorul poate vedea, ca pe un mare ecran natural, cunoscutul și mult umblatul perete apusean al Pietrei Craiului.

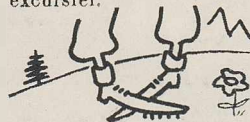
Accesul în acești munți începe de obicei de la Voina, un grup de două cabane aflate la vreo 17 km de Cîmpulung (Muscel), pe șoseaua ce trece spre nord, prin satele Voinești și Lerești. Altitudinea cabanelor: 950 m. Prin fața lor curge riul Tîrgului, foarte lat și puțin adînc.

De la Voina se poate merge fie pe valea Bătrinei, fie prin piciorul Văcarea, spre virful Iezer, un drum de vreo 4-5 ore. Sub virful Iezerul Mare, într-un larg circ glaciar, se găsește lacul Iezer, iar în apropierea lui, adăpostul cu același nume (2.135 m). De la Iezer se poate pleca mai departe spre Păpușa pe un drum de creastă cu multe suișuri și coborișuri, cu întoarcerea la Voina după alte 5-6 ore.

Pînă la Cîmpulung se ajunge ușor cu trenul sau autobuzul.

Cînd plecați pe munte, nu uitați că...

Încălțămîntea are o deosebită importanță în reușita unei excursii. Aleasă și pregătită cu grijă, ea trebuie să fie solidă și comodă. Pentru drumurile de munte se recomandă bocanci sau ghete cu talpa de cauciuc profilat. Nu folosiți încălțăminte nouă, deoarece aveți cele mai multe șanse să vă strîca plăcerea excursiei.

...Bocancii trebuie să fie suficient de largi pentru a permite intrarea piciorului încălțat cu două perechi de ciorapi groși. Ciorapii de lînă sînt de

preferat, deoarece amortizează frecarea și izbiturile.

...Pielea încălțămîntei devine mai moale dacă e unsă cu untdelemn. Pielea întărită de ploaie își revine dacă e unsă cu petrol. Pentru a face mai durabile talpa și pielea încălțămîntei și pentru a le face impermeabile, ungeți-le, înainte de a le înnoi, cu glicerina.

...E bine să aveți în echipament și o pereche de pantofi de tenis (sau altă încălțăminte ușoară și comodă) pentru purta la cabană cu ciorapi supraelastici care nu fac cute.

...Pentru mai multă siguranță în evitarea roșaturilor, e bine să pudrați piciorul cu talc înainte de a pleca la drum. Luați-vă ciorapi de schimb chiar cînd plecați numai pentru o zi.

Croitorii din două raioane

Vă trimitem o fotografie ce reprezintă un moment dintr-un spectacol dat de brigada noastră artistică de agitație. Brigada prezintă programe care popularizează realizările și satirizează lipsurile observate în munca unităților cooperatiste de croitorie din raioanele Grivița Roșie și 16 Februarie. Sub influența acestei eficiente forme de critică, în multe centre cooperatiste se constată o îmbunătățire calitativă a muncii. Munca de educare a cooperatorilor se duce și cu alte mijloace. Astfel, cei 600 de croitori din ambele raioane bucurestene au azi la dispoziție 27 de biblioteci. Ca urmare, numărul cititorilor a crescut la 562, față de 480 citiți erau în anul 1960, iar numărul recenziilor de cărți expuse în fața cooperatorilor s-a ridicat la 213, față de 100. Și despre acestea a „vorbit” brigada noastră de agitație în programul ei.

Ion RUSU
vicepreședinte al cooperativelor
„Avântul îmbrăcămintei”
București

Au început în Olimp...

„Aș dori să știu cum au luat naștere jocurile olimpice și evoluția lor de-a lungul seacurilor”.

Enache MARIN
București, str. Haleilor 15

Răspunde la această întrebare **MARCEL RUSESCU**, maestru al sportului.

În Grecia antică — spune legenda — Hercule, fiul lui Zeus, dorind să afle care din frații săi este cel mai puternic, i-a pus să se întrecă într-un concurs. Câștigătorul a primit drept premiu o seamă de... împuterniciri cerești, iar întrecerea, desfășurată în Olimp, a luat numele de olimpiadă.

Istoria ne arată însă că jocurile olimpice încep în anul 824 î.e.n., când conducătorul atenian Ifitos, încheind un tratat cu spartanul Licurg, a hotărât instituirea unor întreceri sportive și culturale între tinerii din cele două cetăți. Cu timpul, aceste întreceri capătă amploare. La jocuri încep să participe tineri aparținând mai multor popoare. Pentru ca războaiele să nu împiedice desfășurarea întrecerilor, e declarat armistițiu general în timpul jocurilor olimpice. În antichitate, programul probelor se schimba — ca și în zilele noastre, de altfel — de la o olimpiadă la alta. Erau totuși probe care nu lipseau din nici un concurs

In timpul festivității de închidere a întrecerilor olimpice de la Roma (1960), un panou mare amintea sportivilor de pe stadion că se vor revedea la Tokio, în 1964.

— ca pugilatul (boxul), pancrațiul (luptele libere), alergările, aruncările, săriturile. Prin olimpiadă, grecii aținteau intervalul dintre întreceri și nu desfășurarea propriu-zisă a competiției. (Olimpiada dura, după calculul vremii, 1.456 zile, 10 ore și 47 minute).

Edițiile moderne ale olimpiadelor încep în 1896 la Atena, continuând în 1900 la Paris, 1904 la St. Louis (S.U.A.), 1908 la Londra. La Olimpiada de la Londra concurenții apar pentru prima dată în echipament sportiv. În 1920 are loc la Anvers prima olimpiadă după războiul mondial din 1914-1918. Cu acest prilej e creată emblema olimpiadelor, constituită din cinci cercuri simbolizând înfrățirea sportivilor din cele cinci continente. Londra găzduiește în 1948 prima întrecere olimpică de după cel de-al doilea război mondial. Următoarea, cea de la Helsinki, din anul 1952, e considerată însă olimpiada marilor performanțe. La olimpiadele din 1956 de la Melbourne și din 1960, de la Roma, sportivii români cuceresc numeroase medalii, dovedind remarcabila dezvoltare a sportului românesc în anul puterii populare. Viitoarea olimpiadă, care va avea loc în 1964 la Tokio, va oferi sportivilor din lumea întreagă încă un prilej de a-și demonstra măiestria.

Pe dealul Cojocarului

Dealul acesta, vestit pentru pășunile sale bogate, se află în inima Moldovei, nu departe de Tg. Neamț. Către seară, după orele de muncă, pe virful Cojocarului se adună ciobanii de la stăniile gospodăriilor colective din partea locului, ca să citească ultimele numere de ziare și cărți noi de literatură. Ziarele ajung în mână ciobanilor fiind aduse, de două sau chiar de trei ori pe săptămână, de către responsabilii bibliotecii din satul Nemțisor, comuna Vinători.

Constantin BURSUC

Biblioteca Teodora Alucăi, în mijlocul ciobanilor.

Prima fotografie din lume

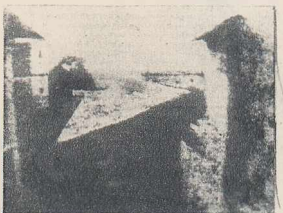
„M-ar interesa unele date despre începuturile fotografiei”.

B. TRUȘCULESCU
București

Răspunde **EUGEN IAROVICI**, fotoreporter.

Prima fotografie pe material sensibil la lumină a fost realizată în anul 1826, cu un aparat fotografic, de francezul Nicéphore Niépce (1765-1833). Ea se află în colecția Gernsheim din Londra. Materialul sensibil folosit de Niépce a fost bitumul de Iudeea dezvoltat în ulei de levănțică amestecat cu petrol alb, iar expunerea a durat... aproape o întreagă zi de vară. Privind mai atent fotografia, se poate vedea că soarele a avut timpul să parcurgă drumul de la răsărit la apus, astfel că luminează ambele părți ale fotografiei și nu există de loc umbră.

Înainte de Niépce se cunoștea proprietatea nitrului de argint de a se înnegri la lumină — se spune că și Albertus Magnus (1129-1280) ar fi cunoscut fenomenul. Între anii 1800-1805

Prima fotografie din lume, făcută în localitatea Gras din Franța, de către Nicéphore Niépce.

Thomas Wedgwood a obținut, cu ajutorul nitrului de argint, copii directe făcute prin frunze, aripi de insecte etc. (fără aparat fotografic), însă n-a reușit să fixeze imaginile, ele putând fi păstrate numai la întuneric (altfel înnegriindu-se întreaga suprafață a hirtiei).

Niepce a renunțat la procedeele cu săruri de argint care produceau imagini ce nu se puteau fixa. El a adoptat un procedeu cu asfalt, utilizat în litografie. Asfaltul avea proprietatea să se întărească în locul unde era atins de lumină, părțile neatinse de lumină putând fi spălate cu diferite uleiuri amestecate cu petrol. Acoperind o placă de cositor de 20 cm pe 16 cm cu un strat subțire de bitum de Iudeea, Niépce a obținut un clișeu pe care l-a introdus în aparat. După „developare”, luminile au fost reprezentate prin bitumul întărit, în părțile întunecoase văzându-se cositorul (bitumul fusese dizolvat de „revelator”).

În felul acesta se obțineau imagini direct pozitive, care erau uitate, neputând fi multiplicare.

După Niépce, abia în 1835 Talbot reușește să realizeze primul negativ pe hirtie și, în 1837, Daguerre reușește să facă primele sale fotografii pe plăci de metal.

De la fotocorespondenți

Am surprins în obiectiv brigada artistică de agitație de pe lângă Căminul cultural din comuna Enisala, raionul Istria, regiunea Dobrogea. (G. Gheorghiuță — Constanța)

În Guadelupa

„Care este situația politică din Guadelupa?”

Nicolae IRIMIE
student, București

Răspunde **I. MANEA**, redactor la „Agerpres”.

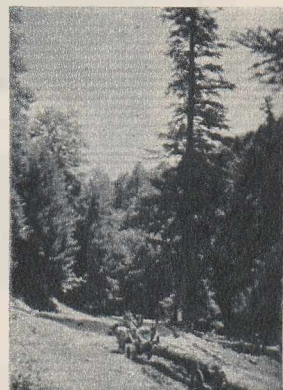
Guadelupa este o insulă din arhipelagul Antilelor căreia îi sînt atașate administrativ și alte câteva mici insule înconjurătoare. Toate aceste teritorii au o populație de peste 250.000 de locuitori.

Occupată încă din 1635 de francezi, Guadelupa devine obiect de schimb între colonialiști. Englezii, spaniolii, francezii sînt pe rînd stăpîni ai acestei insule. Colonialiștii francezi și-au stabilit în 1815 dominația asupra Guadelupeii, care constituie, împreună cu Martinica și Guiana franceză, coloniile Franței în această parte a lumii.

Situația politică din Guadelupa este dominată de lupta maselor largi populare pentru obținerea de drepturi. După cel de-al doilea război mondial, în 1946, colonialiștii francezi au fost nevoiți să recunoască egalitatea în drepturi a locuitorilor din Guadelupa cu cei de pe teritoriul Franței. Dar această lege nu a fost urmată de măsuri practice și nu a contribuit cu nimic la îmbunătățirea situației populației.

Forțele populare din Guadelupa și-au intensificat în ultima vreme lupta. Agențiile de presă relatează împietirea revendicărilor sociale cu cele politice. Au luat amploare grevele și diferite alte manifestări anticolonialiste ale muncitorilor agricoli care lucrează pe plantațiile aparținînd europenilor. Speriate, autoritățile au folosit împotriva greviștilor detașamente de poliție care au făcut uz de arme.

Dar asemenea represii nu pot întîmida mișcarea populară anticolonialistă din Guadelupa. Nici urmărirea judiciară, nici confiscarea ziarelor partidului comunist nu au fost în stare să stăvilească lupta populară. Dimpotrivă. La ultimele alegeri din iunie 1961, Partidul Comunist din Guadelupa a cucerit pentru prima oară majoritatea absolută în consiliul municipal din Pointe-à-Pitre, cel mai mare oraș, iar în consiliul general comunității și-au sporit reprezentarea cu două locuri. La cel de-al doilea congres al Partidului Comunist din Guadelupa, care a avut loc în aprilie 1961, au fost definite obiectivele de luptă ale poporului guadelupez: parlament și guvern propriu; lichidarea rămășițelor colonialiste și asigurarea unei uniuni cu Franța pe baze democratice.

Pe drum de munte... (Aurel Balaban — Pitești)

S-a născut o nouă stradă în Platra Neamț. (Emil Bucureșteanu)

Cititorii către cititori

Poziumski Petre Ivanovici, contabil, Gara Ocnița, str. Kotovski 3, raion Ocnița, R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S. dorește să corespundă (în limba română) pe teme de muzică, filatelie și să facă schimb de mărci postale și de ilustrații.

Vor să facă schimb de ilustrații următorii: **Tiberiu Caponescu**, Grupul școlar Cugir, reg. Hunedoara; **Ana Gavrilă**, elevă, împreună cu un grup de colege, Tulcea, str. Victoriei 22; **Vasile Rus**, căsuța poștală 35, Reșița; **Marin Cîrăzaru și Petre Teleașcă**, Beiuș, str. Mezieșului 26, reg. Crișana; **Aurelia Eitan**, Brăila, str. Neagră 12; **Felix Dumbrăveanu**, doctor, com. Maglavit, raion Calafat, reg. Oltenia; **Mircea Vilceanu**, com. Receaș, str. Gării 776, reg. Banat; **Dedă Ernő**, elev, Școala tehnică de maștri Craiova; **Sile Dîjmărescu**, furnalist, Hunedoara, bd.

FLACĂRA

Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI—Nr. 28 (372)
14 Iulie 1962

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCINTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL
ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

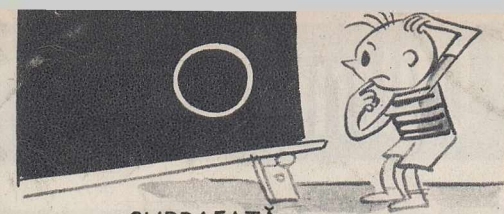

CELIBATAR

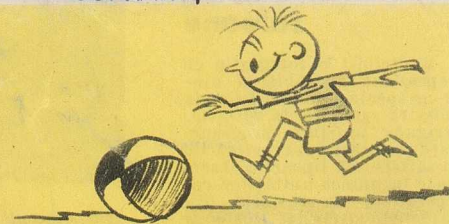

ȘI

CĂSĂTORIT.

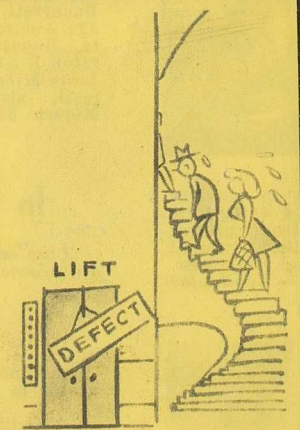
SUPRAFAȚĂ ...

ȘI VOLUM.

ALPINISM

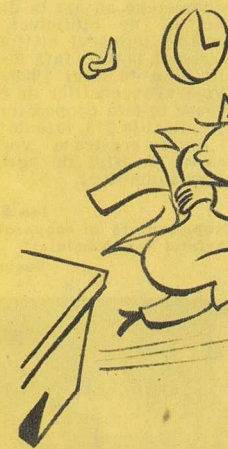
ȘI ALPINIȘTI.

...despre unele noțiuni

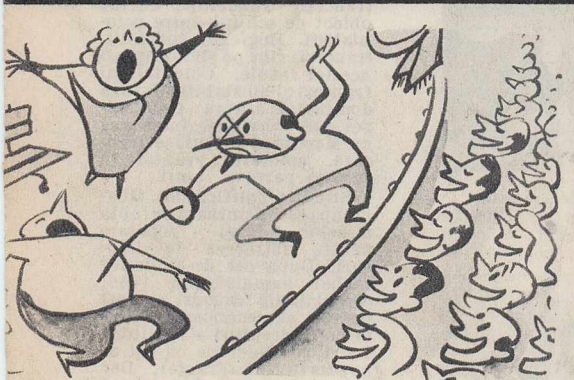
de
Neil Cobar

INERTIE

ȘI MIȘCARE.

COMIC...

ȘI TRAGIC.

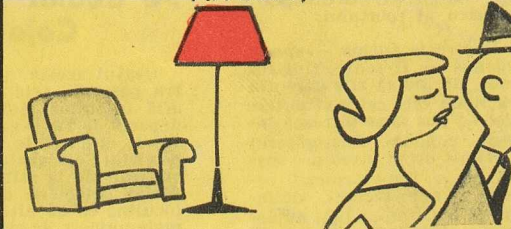
TEHNICĂ

ȘI TALENT

APARENȚĂ ...

ȘI REALITATE.

SPORT ...

ȘI MUZICĂ.

VORBE...

ȘI FAPTE!

INTENTIE

ȘI REALIZARE.